The Hebrew Journal — דער אידישער — The Hebrew Journal

זשורנאל

THE ONLY JEWISH DAILY IN ONTARIO.

די איינציגע אידישע צייטונג אין אנטעריא.

VOLUME III. No. 823 — Toronto, Friday, October 29th, 1915 — כא חשון פרשה חיי שרה תרעו — פרייטאג 29־טער אקטאבער 1915 — PRICE: 1 CENT

דייטשען זיעגען אין סערביען

וואס דייטשלאנד בעריכטעט אפיציעל

דער היינטיגער אפיציעלער קריעגס בעריכט וועגען די באלקאנען לויטעט:

די עסטרייך דייטשע ארמייען אין סערביען אונטער דער קאמאנדע פון גענעראל פאן גאלוויטץ און גענעראל קאעוועס, האלטען אין געהן פארווערטס זייט מאנטאג, 2033 סערבען זיינען פערנומען געווארען אלס קריעגס געפאנגענע. מיר האבען אויך פערנומען פיעל אמוניציע.

די בולגארישע ארמיי אונטער דער קאמאנדע פון זייער גענעראל באיאדזשעיעף האט פערנומען די שטאדט זאיטשאר, זיי זיינען אויך אריבער די טייך.

דיעזע שטאדט איז אין בולגארישע הענד זיי האבען דארטען פערנומען פיעל אמוניציאן.

די בערג פאזיציעס פון קרענאווא קלאווא 15 מייל דרום מערב פון פייאט, האבען אויך די בולגארען פערנומען.

וועגען דעם מזרח פראנט מעלדעט דער בערלינער בעריכט פאלגענדעס:

די ארמיי אונטער פעלד מארשאל פאן הינדענבורג זעצען פארט זייער מארש רוט געגען די רוסען צפון מזרח פון גארבינאווקא.

דער הויף פון דער קירכע זאזאלי איז אין אונזערע הענד, מיר האבען דארט פערנומען צוויי אפיצירען און 150 סאלדאטען.

אונזערע ארטילעריע האט פערטריבען די רוסען וועלכע האבען געוואלט אטאקירען גארבינאווקא.

די ארמיי אונטער דער קאמאנדא פון פרינץ לעאפאלד פון באוואריע האט ארום טשערמי אויף דעם טייך ניעמאן צפון מזרח פון נאווא־גראדיק צוריק געשטויסען א שטארקע רוסישע אטאקע.

די ארמיי אונטער גענעראל פאן לינסינגען האט פערנומען הודקא מערב פון בארטאריסק ארום דעם טייך סטרי.

איצטיגע לאגע

דער הויפט פיהרער פון דער ענגלישער מיליטערישער עקספעדיציע קיין סערביען איז בעשטימט סער בריען מאהאן. ער האט זיך ארויסגעוויעזען אלס פעהיגער קריעגס פיהרער ביי מיפקינג אין סאוטה אפריקא.

עס איז א סברא דאס די בולגארען האבען פערכאפט אין סערביען סעיאצאר און קניאשעוואץ אויף דער ניש־נעגאטין אייזענבאהן, און אויף פאראט, 35 מייל אין מזרח פון ניש.

אוסקוב ווערט אונאפיציעל בעריכטעט איז צוריקגענומען געווארען פון די סערבען. עס איז אויך א סברא אז וועלעס איז שוין ווידער אין די הענד פון די עליים.

אויף'ן מערב שלאכטפעלד איז קיין אויסערגעוועהנליכעס ניט פארגעקומען, די בעריכטען לויטען אז דארט איז רוהיג.

אין רוסלאנד קען מען ניט וויסען ווער עס האט געהאט א נצחון. ביידע, אי די רוסען אי די דייטשען קליימען נצחונות אין ראיאן פון טייך סטיר. די דייטשען קליימען דאס זיי האבען איינגענומען הודקא, אין מערב זייט פון טשארטאריסק.

דער ענגלישער קרייצער ארדזשאל, פון עלף טויזענד טאן איז צוקלאפט געווארען אויף א ברעג פון סקאטלאנד אין א שטורם.

די גאנצע מאנשאפט איז גערעטעט געווארען.

קיין האפנונג אויף סערביען

לאנדאן אקטאבער 28.

אין לאנדאן זיינען די האפנונגען אויפגעגעבען געווארען אז די סערבען זאלען נאך קענען אויפשטעלען זייערע ליניען אויף'ן מאנאסטיה פראנט, ווייל זיי וועלען געשטערט ווערען דאדורך וואס די דייטשען מיט די בולגארען האבען זיך פעראייניגט.

עס איז מעגליך אז די עליים וועלען אנפיהרען א קעמפיין פון סאלאניקי וואו זיי געפינען זיך יעצט אבצושניידען דעם וועג פאר די דייטשען צו קאנסטאנטינאפעל.

וועגען דעם האבען זיך אין לאנדאן פיעלע מיליטערישע קריטיקער אויסגעדריקט, אז די עליים וועלען זיך פון סאלאניקי ניט צוריק ציהען, ניט אכטענדיג וואס מיט סערביען זאל ניט פאסירען.

פון סאלאניקי ווערט געמעלדעט אז די פראנצויזישע טרופען האבען פערנומען האראוויטצא, און קריוואליק אין סערביען און סטרומניצא אין בולגאריען, און מארשירען יעצט גלייך אויף איסטיב, און ווי זיי מעלדען ציהען זיך די בולגארען צוריק.

פון מילאן, איטאליען ווערט בעריכטעט דורך פאריז אז די בולגארען זיינען צוריק געשטויסען געווארען פון טירמאק נאכדעם ווי דארט איז פארגעקומען א שלאכט.

א היציגע שלאכט פאר צוויי טעג נאכאנאנד, איינער פון די בולגארישע רעגימענטען איז אריינגעכאפט געווארען צווישען טימאק און דאנו, און ווי מען גלויבט וועט זיך דער רעגימענט מוזען אונטערגעבען.

צוויי סערבישע דיוויזיעס אונטער דער קאמאנדא פון דעם סערבישען גענעראל גלאקאוויטש מארשירען געגען דער דייטשער עסטרייכישער ארמיי.

א סאלאניקער טעלעגראמע וועלכע איז היינט אנגעקומען אין לאנדאן בעריכטעט אז די בולגארישע טרופען וועלכע שפארען זיך צו דער צווייטער סערבישער הויפט שטאדט ניש, האבען פערנומען די שטארק בעפעסטיגטע שטאדט פייראט.

פייראט געפינט זיך 35 מייל מזרח פון ניש.

א אונאפיציעלע טעלעגראמע וועלכע איז אנגעקומען פון גריכענלאנד אין לאנדאן לויטעט, אז די סערבען האט זיך איינגעגעבען צוצונעהמען צוריק דיא שטאדט אוסקוב פון די בולגארען.

אוסקוב איז א זעהר וויכטיגער אייזענבאהן צענטער. איבערהויפט איז ער וויכטיג פאר די סערבען.

די טעלעגראמע ווערט אבער פון ערגעץ ניט בעשטעטיגט.

דייטשען איבערראשט פראנצויזען

בערלין אקטאבער 28

די נארד דייטשע אלגעמיינע צייטונג בעריכטעט אז די פראנצויזען האבען אטאקירט א פאזיציע וועלכע איז געהאלטען געווארען פון די באדענער סאלדאטען.

די דייטשען האבען פיעלע נעכט ניט געשלאפען און האבען אויך ניט געהאט קיין וואסער צו טרינקען, זיי האבען אויך פערלוסטען, אבער זיי האבען פערנומען די פראנצויזען האבען געהאט גרויסע ניט נעהאט קיין אמוניציאן, און ווען דיאאביסעל גרונט.

פראנצויזען האבען געענדיגט, זיינען זיי איבערראשט געווארען צו זעהען אז דיא דייטשען זיינען לעבעדיגע געלעגען אין זייערע טרענטשעס, און ווען די פראנצויזען האבען געוואלט פערנעהמען דיא טרענטשעס האבען די דייטשען ארויסגעוויזען א שטארקען ווידערשטאנד.

אינטערעסאנטער בעריכט וועגען פריזאנער אין קענעדע

אטאווא אקט. 27.

דיפיער שטעדט מאנטרעאל, טאראנטא, וויניפעג און וואנקאווער ביישטייערען א דריטעל פון דער גאנצער צוכטהויז בעפעלקערונג פון קענעדע.

דאס הייסט פון אלע וואס זיינען פערשפארט אין פערשידענע פריזאנס אין גאנץ קענעדע איז א דריטעל פון זיי, 33 פון יעדע הונדערט קומען פון די 4 דערמאהנטע שטעדט. מאנטרעאל אליין גיט 14 פריזאנערס אין יעדען הונדערט, דאס איבריגע גיט וואנקאווער טאראנטא און וויניפעג.

טאראנטא איז די דריטע אויף דער ליסטע, האליפאקס די צוועלפטע.

די פראצענטען לויט יעדער נאציאנאליטעט זיינען ווי פאלגט:

פון יעדע 10 טויזענד ארענטליכע קענעדער זיינען 1.76, דאס הייסט כמעט 2 מענשען פריזאנערס.

פון 10 טויזענד אמעריקאנער וואס געפינען זיך אין קענעדע זיינען 8 פריזאנערס.

פון יעדע 10 טויזענד איטאליענער זיינען 29 פריזאנערס, און פון צעהן טויזענד דענישע — וואס קומען פון דענעמארק — זיינען 24 פריזאנערס.

לויט זייער רעליגיאן איז די פראפארציאן ווי פאלגט:

לוטהעראנער געבען דעם גרעסטען פראצענט: 3.43. דאסהייסט 3 מיט בעמעט א האלבען אויף יעדע הונדערט, דאן קומען אנגליקאנער מיט עטוואס א קלענערען פראצענט 3.34, רוימיש קאטוילישע נאך א קלענערען פראצענט 3.28, דאן קומען איינס נאך דאס אנדערע באפטיסטען, מעטהאדיסטען, פרעסביטעריאנער.

צוויי פראצענט פון דיעזע פריזאן בעפעלקערונג זיינען העכער 60 יאהר אלט און אכט פראצענט זיינען אונטער 20 יאהר אלט.

די איבריגע 90 פראצענט זיינען אלזא 20 און 60 יאהר.

פינף פראצענט פון אלע זיינען פריזאנערס אויף לעבען לאנג

12 פראצענט פון אלע זיינען אזעלכע וואסקענען ניט שרייבען און לעזען.

אין דעם רעפארט ווערט ניט דערמאהנט וועגען אידען.

פראנצויזישער קאבינעט רעזיגנירט

פאריז אקט. 28

דאס וויוואני מיניסטעריום האט היינט רעזיגנירט.

אריסטיד בריאן איז ערזוכט געווארען צו פארמירען א נייעם קאבינעט.

אריסטיד בריאן איז געוועזן יוסטיץ מיניסטער אונטער פרעמיער וויוויאני.

גענעראל גאליעני וועלכער איז בעוואוסט אלס "דער פערטהיידיגער פון פאריז" וועט ווערען קריעגס מיניסטאר אויף'ן ארט פון מילעראן. מען דענקט אבער דאס מילעראן וועט בלייבען אין קאבינעט אויב אהן א פארטפאליא איז אלס ראטגעבער.

ריבא, וואהרשיינליך אלס פינאנס מיניסטער.

ז דיומערג אלס קאלאניאל מיניסטער, קאמבאן גענעראל סעקרעטער און בורזשוא אהן א פארטפאליא.

וואשינגטאן אקט. 28.

די רעזיגנאציאן פון פרעמיער וויוויאני מיינט ניט קיין ענדערונג אין דער פיהרונג פון "דער מלחמה", האט היינט געזאגט א הויכע אפיציעלע פערזאן אין דער פראנצויזישע אמבאסאדיע, "בריאן וועט פילייכט ווערען פרעמיער, און וויוויאני וועט בלייבען אין קאבינעט"

ענגלאנד וויל ניט פריעדען

לאנדאן אקטאבער 28.

לויד דזשארדזש דער ענגלישער אמוניציאנס מיניסטער האט נעכטען אין דער האוז אף קאמאנס געענטפערט דיא פראגע פון דעם ליבעראלען מעמבער אף פארלאמענט ענען בריים, וועלכער האט געמאכט אן אנפראגע אויב וועלכע עס איז פריעדענס פערהאנדלונגען זיינען אפיציעל אדער אונאפיציעל אנגעפיהרט געווארען צווישען ענגלאנד און דייטשלאנד.

אויף דעם האט דער אמוניציאנס מיניסטער געענטפערט, מיט א שארפען "ניין!"

די ווערטער פון אונזער פרעמיער זיינען נאך אין קראפט וועלכע ער האט געזאגט אז ענגלאנד וועט ניט אוועקלייגען איהר שווערד ביז זי וועט פערזיכערען דעם וועלט פריעדען, האט דער אמוניציאנס מיניסטער פארטגעזעצט.

מיר וועלען ניט אריינטרעטען אין קיינע פריעדנס אונטערהאנדלונגען, סיידען מיט דער צושטימונג פון אונזערע פערבינדעטע לויט דעם אבמאך פון סעפטעמבער 1914.

סעפטעמבער דעם 5־טען 1914 האט ענגלאנד, פראנקרייך און רוסלאנד אבגעמאכט דאס קיינער פון זיי זאל ניט פערהאנדלען קיין בעזונדערען פריעדען, און ווען די פראגע וועגען פריעדען וועט ארויפקומען וועט קיינע פון די פערבינדעטע ניט ארויסשטעלען קיין טערמינען סיידען מיט דער צושטימונג פון אלעמען שפעטער זיינען צו דעם אבמאך אויך צוגעשטאנען יאפאן און איטאליען.

פיעל סקוהל קינדער אומגעקומען אין א פייער

פיבאדי מאסס אקטאבער 28

דא האט געטראפען א שוידערליכער אונגליק וועלכער האט פערניכטעט דאס לעבען פון פיעלע קינדער.

מעהר איידער עטליכע און צוואנציג קינדער זיינען אומגעקומען אין א פייער וועלכער האט אויסגעבראכען, און דער סענט דזשאהנס סקוהל

צו ערשט האט מען געדענקט אז דער פייער האט אויסגעבראכען פון דעם וואס א בוילער האט עקספלאדירט אבער שפעטער האט זיך ארויסגעוויזען אז דאס איז ניט געווען די אורזאכע.

אין סקוהל האבען זיך צו יענער צייט געפונען 872 קינדער, און נור א דאנק דער העלדישער ארבייט פון די פייערלייט זיינען מעהר ניט אומגעקומען.

ביז 10 אזייגער נעכטען ביינאכט האט מען ארויסגענומען פון די רואינען 27 טויטע קערפערלאך

רומעניען ענטזאגט רוסלאנד

בערלין אקטאבער 28.

(דורך'ן דראטלאזען טעלעגראף.)

לויט עס ווערט געמאלדען צו דער פראנקפורטער צייטונג, האט די רומענישע רעגירונג זיך ענטזאגט נאכצוגעבען דעם אונאפיציעלען פערלאנג פון דער רוסישער רעגירונג אז זי, דאס הייסט רומעניען זאל דורכלאזען רוסישע סאלדאטען דורך איהר לאנד.

רוסלאנד האט עס אפיציעל פון רומעניען ניט פערלאנגט, אונאפיציעל אבער האבען אין רומעניען שוין גאנץ לאנג אויף דעם געארבייט די רוסישע דיפלאמאטען, און ערשט יעצט האבען זיי זיך ארומגעזעהען אז זייער ארבייט איז געווען אן אומזיסטע.

אידען וואס האבען געשיקט געלד דורך'ן אידישען זשורנאל

פאר געלדער געשיקט פון פאלגענדע פערזאנען האבען מיר ערהאלטען רעסיטס:

פ. קראוויטץ — 232 סימקא סטריט

ס. ראזענבערג — 1942 דאנדאס סטריט

מ. קאהען — 34 קעמערען סטריט.

ס. פעלדמאן — 44 בעלוויו עוועניו

ע. רייזבערג — 74 וואלטאן סטריט.

ז. באסין — 12 בראק עוועניו

א. גאלדסטיק — 101 פאלמערסטאן עוועניו

הערדי שיידמאן — 83 וואלטאן סטריט

מ. קאבעלינקא, — 83 וואלטאן סטריט

מ. דשייקאבס — 207 פאלמערסטאן עוועניו

מרס. דעמעראפסקי — 237 אסינגטאן עוועניו

ב. דרוטין — 110 דעניסאן עוועניו

לעכאפסקי — 653 ריטשמאד וועסט

מארים קאצמאן — 24 סענטפעטריק סטריט

מ. רודין — 46 נעססוי סטריט

א. ניומאן — 36 וואליי סטריט

סט. קעטרונג קעטעריא

א. כאנענאוויטש — 180 מארקהעש סטריט

ראזענפעלד — 15 סט. ענדרו סטריט

ד. נוק

פיינגאלד — 40 קענזינגטאן עוועניו — 243 קווין סטריט וועסט.

מ. דזשייקאבס — 207 פאלמערסטאן עוועניו

מר. גריבער — קארנער קווין און מיקאל

א. נאדעלמאן — 34 גרענדזש עוועניו

אידען וואס ענליסטען זיך

מיר וועלען פון איצט אן זעהען צו בעריכטען די נעמען פון די אידען וואס שרייבען זיך איין צו געהן אין דער מלחמה.

נעכטען ענליסטעט:

סאני קראמער 198 מיקאל סטריט. א בארבער ביי טרייד. קומט פון רוסלאנד.

א בריעף אין אידישען זשורנאל

עס געפינט זיך אין אפיס פון אידישען זשורנאל א בריעף פון רוסלאנד, אליאפאל, פאדאליער גובערניע, אדרעסירט צו יעקב אנסקי אין 56 עליזאבעטה סטריט, פון איינער סאניא.

גאנצער דאנו אין דייטשע הענד

לאנדאן אקטאבער 28

דער בעריכט וואס איז ארויסגעגעבען געווארען פון דער עסטרייכישער הויפט קוארטיר לויטעט

מיט דעם וואס די בולגארען האבען פערנומען די סערבישע פאזיציעס ארום דאנו מיינט אז די גאנצע טייך איז פריי פאר אונז.

פיעלע פון אונזערע מינען רייניגער זיינען פערנומען אבצוראמען די טייך פון די מינעס און אז עס וועט גלייך זיין אן אפענע וועג פון אונגארן צו בולגארען און צו טערקיי.

150 טויזענד פראנצויזישע סאלדאטען אין סאלאניקי

לאנדאן אקטאבער 28.

א טעלעגראמע פון וויען וועלכע איז אנגעקומען דורך אמסטערדאם בעריכטעט דאס די פראנצויזען האבען געלאנדעט אין סאלאניקי 150 טויזענד סאלדאטען און הונדערט הארמאטען.

צו די פראנצויזען וועלען קענען פיעל העלפען די סערבען איז נאך א פראגע.

ריסען באמבארדירען ווארנא

רוים אקטאבער 28

א טעלעגראמע פון בוקארעסט רומעניען ברענגט א בעריכט אז די רוסען האבען אנגעפאנגען צו אטאקירען בולגארישע ברעגען פון שווארצען ים.

די טעלעגראמע לויטעט.

א רוסישע פלאטע איז אנגעקומען צום בולגארישען ברעג מיט וואך 4 אזייגער פארטאג און האט גלייך אנגעפאנגען צו באמבארדירען ווארנא.

דאס באמבארדירען האט ניט אויפגעהערט ביז עלף אזייגער אין דער פריה, און האט פעראורזאכט פיעל שאדען.

ווארנא איז א בולגארישע פארט שטאדט וועלכע געפינט זיך 300 מייל פון דער בולגארישער הויפט שטאדט סאפיא. די שטאדט האט א בעפעלקערונג פון 40 טויזענד.

א טשיקען דיעלער בעפאלט דעם פוילישען רב

שלאגט די קאמיטע, וועלכע איז געקו מען אינטערזוכען א כשרות אנגעלעגענהייט.

איינער פון די מיאוסטע און שענדליכסטע סקאנדאלען איז נעכטען בייטאג פארגעקומען אין אידישען געגענד, און דער, וועלכער איז דעם שמוציגען טהאט בעגאנגען, איז צו אונזער גרעסטער שאנדע א איד.

דער נעכטיגער סקאנדאל צייגט, אויף ווי ווייט אונזערע רעליגיעזע פארשטעהער אונזערע רבנים ווערען געהרט, און צייגט טיעף מאנכע היגע אידען זיינען געזונקען

ווי בעוואוסט איז לעצטענס איינגעפיהרט געווארען א קאנטראל איבער דער שחיטה אויף טשיקענס, וועלכע מוזען אלע געשאכטען ווערען אין איין פלאץ, אין סט. פעטריקס מארקעט, וואו דישוחטים שטעהען אונטער דער השגחה פון אלע היגע פיער רבנים, און יעדע טשיקען וועלכע ווערט געשאכטען פאר דיעלערס, האט אויף זיך א פלאמבע, אלס סמן אז זי איז געשאכטען געווארען לויט'ן דין.

נעכטען איז מען געוואהר געווארען, אז סעם זלאטקין פון 78 עליזאבעט סטריט, א טשיקען דיעלער, פערקויפט געשאכטענע טשיקענס אין זיין סטאר וועלכע האבען ניט אויף זיך קיין פלאמבעס.

א קאמיטע בעשטעהענד פון די רבנים ראזענבערג און וויינרעב, בעגלייט פון די הערען תאשמאל און לעווינסקי איז ארום דריי נאכמיטאג אהין אוועק.

ווען זיי זיינען געקומען אין סטאר אריין, האבען זיי בלויז געטראפען דיא מרס. זלאטקין, וועלכע האט זיי ערקלעהרט אז זי ווייסט פון גאר ניט. דערווייל איז פון גאס אנגעקומען דער מאן, און דער פוילישער רב האט זיך צו איהם געווענדעט מיט דער פראגע, ווער עס האט איהם געשאכטען די טשיקענס?

איך שעכט אליין, איז גיקומען זלאטקינס ענטפער, און תוך כדי דבור האט ער זיך מיט ארציחה ארויפגעווארפען אויף הרב ראזענבערג, א[...] אנגעהויבען רייסען פאר דער בארד.

דערזעהענדיג דאס, האבען תאשמאל און לעווינסקי געוואלט קומען צו הילף הרב ראזענבערגען, אבער דער בעל דבר האט מיט עפעס דערלאנגט תאשמאל'ן אין אויג אריין, אזוי אז דאס פנים איז איהם גלייך פערלאפען געווארען, און מר. לעווינסקין האט עמיצער פון זלאטקינס געזינדעל דערלאנגט איבערן האנד.

עס איז גלייך געווארען א טומעל אויף עליזאבעטה סטריט, און א גאנצען טאג האט זיך ניט אויפגעהערט קאכען וועגען דיעזען שאנדטהאט וואס דער חוצפה'דיגער טשיקען דיעלער האט געוואגט.

די זאך וועט וואהרשיינליך נאך מסתמא געבראכט ווערען אין קאורט אריין.

2 הונדערט טויזענד דאלאר פאר די מלחמה קרבנות

די דזשאינט דיסטריביושאן קאמיטע פון דער אמעריקאן דזשאיש רעליעף און די סענטראל רעליעף קאמיטעס האבען אבגעשיקט פער קייבעל הונדערט טויזענד דאלאר צו פערטהיילען צווישען די אידישע מלחמה קרבנות אין פוילען.

דאס געלד איז געשיקט געווארען דורך דעם אמעריקאנער אמבאסאדאר אין בערלין און וועט פערטהיילט ווערען דורך א דיסטריביושאן קאמיטע אין ווארשא וואס וועט בעשטעהן פון די פאלגענדע פערזאנען:

הרב דר. שמואל פאזנאנסקי, ה, אברהם פאדנישעווסקי, ה' העשל פארבשטיין, ה' לוי לעווין עפשטיין, הרב ר' יהודה סיגעל און ה' יואל וואגמייסטער.

צו דערזעלבער צייט האבען די אויבענדערמאהנטע קאמיטעס אוועקגעשיקט פער קייבעל זיבעציג טויזענד דאלאר נאך פעטראגראד, וועלכעס וועט פערטהיילט ווערען צווישען נויטליידענדע אידען דורך דער דזשואיש קאלאניזיישאן אססאסיאיישאן (יק"א) און דרייסיג טויזענד דאלאר נאך גאליציען.

די אמעריקאן דזשואיש רעליעף קאמיטע האט ערהאלטען א קייבעל דעפעשע פון ווארשא אין וועלכער עס איז געווען געמעלדעט דאס דער צושטאנד פון דיא דארטיגע אידען איז א שרעקליכער און אויב עס וועט ניט קומען קיין באלדיגע הילפע וועלען הונדערטע פאמיליען פשוט אויסגעהן פון הונגער.

לאנדאן בעשיצט פון זעפעלינס

לאנדאן אקטאבער 28.

די שטאדט לאנדאן האט פיעל פערשטארקט איהרע פערטהיידיגונגס ליניען געגען זעפעלין איבערפאלען.

דאס איז דער סטייטמענט וואס איז געמאכט געווארען פון סער פערסי סקאט וועלכער האט די אויפזיכט איבער דער פערטהיידיגונג פון דער שטאדט.

דער סטייטמענט איז פון איהם געמאכט געווארען ביי דער אנטערזוכונג וואס איז געמאכט געווארען אין דער קייס פון "לאנדאנער", א מאן וועלכער איז געטויטעט געווארען פון א זעפעלין באמבע.

ער האט ערקלעהרט, אז די צאהל הארמאטען צו פערטהיידיגען די שטאדט פון זעפעלינס איז פיעל פערגרעסערט געווארען.

[redacted] וואו פיעלע פלעצער זיינען אומגעביטען געווארען.

סער פערסי סקאט האט געבעטען דעם טרעזשורי סאליסיטאר וועלכער האט פארגעלעזען זיין סטייטמענט ער זאל ווארנען די לאנדאנער בעפעלקערונג, דאס ווען זעפעלינס בעפאלען די שטאדט זאלען אלע אריינגעהן אין הייזער אדער אין אנדערע פלעצער, מען זאל ניט געהן אין די גאסען, ווייל מען קען געטראפען ווערען פון די הארמאטען קוילען וועלכע פאלען צוריק פון דער לופטען.

נעלד געשיקט

מר. ה. וויינבערג, שיקט געלד קיין רוסלאנד לויט טאגעס קורס.

טעלעגראפיש

38

סענט (פארוזבעל)

מר. ה. וויינבערג, דער ארויסגעבער פון "זשורנאל" מיינט בלויז די טובה פון די וואס שיקען, אז זייער געלד זאל אנקומען שנעל, ריכטיג און פאר דעם בילינסטען פרייז.

אויף מיין רייזע

— פון —

אב. גאלדבערג

ווען איך בין געווען אין מאנטרעאל איז מיר אויסגעקומען בייצוואוווינען א לויה פון עפעס א קאטאלישען גדול. און איך בין איבעראשט געווען צו זעהן וויפיעל טויזענדער יונגע לייט די קאטוילישע קירכע אין מאנטרעאל האט פערכאפט אין איהר רשות. די לויה האט זיך געצויגען אויף גאסען און גאסען, יונגע לייט צו דריי אין א שורה, אנגעטהאן אין שווארצען מיט „סידור'לעך" אין די הענד זיינען נאך געגאנגען דער טרוגע; ווי א היישעריק האבען זיי צוגערעקט די שיין פון דער עהר", ויען דעם ווינד האט זיך פערגלוסט, האט ער זיך אריינגעגנב'עט אין די קאפאטעס און צו בלאזען זייערע פאלעס. האבען זיי אויס־געזעהן ווי משוגע'דיגע ברואים מיט פליגלען — אין גאנצען, קוקענדיג פון דער ווייטענס, האט דאס אויסגעזעהן ווי איין שטיק שווארצע מאסע, וועלכע ווארפט אן א מורא'דיגען שא־טען איבער גאסען און גאסען.

עס איז געווען א מיטען וואך און די לויה האט גראד דורך געצויגען דורך דער ביזנעס געגענד, דער קאנטראסט איז גע־ווען מורא'דיג: פון איין זייט, מענשען פערהאוועט לויפען און פיזען, יאגען זיך און שלאגען זיך פאר דעם שטיקעל ברויט, פאר דעם ביסען חיונה, פאר יעדען ברעקעל פערגעניגען, פאר יע־דען טראפען רוה; פון דער אנדערער זייט א מחנה ליידיג גע־הער, פוסט און פאסניקעס, אבגענעסענע און אויסגערוהטע, זארגלאז און ארגאניזירט. ווי פאראזיטען לעבען אט די ליידיג נעהער אויף דעם חשבון פון דער מאסע האריעפאשניקעס און אר־בייטער. די מאסע נעהמט דאס אבער אן ווי עס זעהט אויס באהבה און מיט צופרידענהייט, דאס האט מען טאקי אויך גע־קענט זעהען אויף דער דאזיגער לויה. מיט גרויס עהרפורכט האבען זיך מענשען אוועק גערוקט אין די זייטען, געמאכט א ווארע פאר די לויה־נאכגעהער און געקוקט מיט גרויס בעוואונ־דערונג אויף דער אימפאזאנטער סצענע וואס זיי אליין האבען געשאפען. עס איז ניט קיין נייעס אין דער געשיכטע, אז מענ־שען בעוואונדערען אפט די שעפונג פון זייערע אייגענע הענד, דאס איז די געשיכטע פון געצען־דיענסט אין אלע דורות.

די אידישע קהלה אין מאנטרעאל איז א גאנץ אלטע. די שטאדט פערמאגט, אויב איך האב קיין טעות ניט, איינע פון די עלטסטע שוהלען. זי איז געבויט געווארען כמעט אין איין צייט מיט דער פון ניופארט און טשארלסטאן. די ערשטע איינ־וואנדערער, ווי בעקאנט, זיינען געווען ספרדים. די ערשטע שוהל איז בכן געווען א ספרדישע. איך איצט איז אין מאנ־טרעאל דא א ספרדישע שוהל, די זעלבע שוהל. עס איז אבער א ספק אויב די דאווענער, כאטש זיי ווילען גילטען אלס ריין בלוטיגע ספרדים פון סאמע צאפען, זיינען טאקי באמת ספרדים. עס איז א גרויסע סברה דאס פיעלע דייטשע אידען מיט שווערע בייטלען האבען אין א שעהנעם פריהמארגען זיך אריבערגעכאפט איבער דעם ספרדישען פארקען און מיט איין מאל געווארען גאנצע ספרדים, און טהו זיי עפעס. אין דער לעצטער צייט, ווי איך האב געהערט, האבען זיך א פאר ליטוואקען וואס הא־בען אנגעלעבט עשירות זיך מתקנא געווען אין זייערע דייטשע ברידער און אויך געווארען ספרדים. געה דערווייז אז זיי זיינען ניט. עס זיינען אבער זיכער דא איינינע אלטע ספרדישע פא־מיליען אין מאנטרעאל, וואס זיינען געקומען מיט די ערשטע איינוואנדערער און האבען געטהאן פיעל פאר די ענטוויקלונג פון דער אינדוסטריע און האנדעל פון לאנד.

איינע פון די וויכטיגסטע אידישע ספרדישע פאמיליען אין מאנטרעאל, איז זיכער די פאמיליע דע־סאלא, וועלכע האט איהר יחוס בריעף פון שפאניען נאך איידער דער גרוש איז גע־שעהן. די פאמיליע דע סאלא האט מידוע ארויסגעשטעלט זעהר גילטיגע מענשען אין פערלויף פון די זעקס־זיבען הונדערט יאהר, לויט ווי עס שטעהט פארצייכענט אויף די בלעטער פון דער אידישער ענציקלאפעדיא.

אן אונטערעדונג פאר א משך פון מעהר ווי דריי שטונדען האב איך געהאט מיט איינעם פון די אנגעזעהנסטע פון דער פא־מיליע דע־סאלא, דאס איז קלארנס י. מ. דע־סאלא, דער פרעזי־צענדער פון דער ציוניסטישער פעדעראציע פון קענעדע, קאנ־סיל פון בעלגיען און פארשטעהער פון גרוים קענעדיש־בעלגישע סינדיקאטען, וועלכע האבען אויף זייער רעקארד די אויפבוי־אונג פון די וויכטיגסטע בריקען אין פראווינץ קוויבעק. די אונ־טערריידונג איז פארגעקומען ביי איהם אין אפיס, וואס איז אויך צו דער זעלבער צייט דער קאנסולאט־צימער פון דער בעלגישער רעגיערונג. אויף די ווענד האבען געהאנגען צוויי בילדער, אויף איין זייט דאס בילד פון בעלגישען קעניג; און אויף דער אנדערער זייט דאס בילד פון דר. הערצעל.

פון זיך האט זיך אונזער ערשטער שמועס פערבונדען ארום דער פערזענליכקייט הערצעל'ס. ווי דע־סאלא האט מיר איבער־געגעבען האט ער דאס ערשטע מאהל בעגעגנט הערצל'ען אין לאנדאן, און אין דער ערשטער מינוט וואס ער האט איהם דער־זעהן האט ער דערפיהלט דאס פאר איהם שטעהט א משיח'שע געשטאלט, איינער פון יענע גרויסע פערזענליכקייטען וועלכע דאס אידישע פאלק האט אין זיין לאנגער גלות געשיכטע ניט מעהר ווי צוויי־דריי מאהל ארויסגעשטעלט. הערצל האט איהם ניט נור איבעראשט מיט זיין וואונדערבארען אויסזעהן און מיט זיין קעניגליכער פיגור, נור ווען ער האט אויף איהם ארויפ געלעגט די האנד אויף זיין אקסעל און איהם בעגריסט, האט ער, דע סאלא, דערפיהלט צו איה סא גרעניצלאזע ליעבע, אז נפשו קשורה בנפשו, און א גרייטקייט צו טהאן אלץ לויט דעם רצון און בעפעהל פון הערצעל.

ווען איך האב זיך ווייטער צו רעדט, האב איך איהם גע־שטעלט א פראגע אויב ער איז געווארען א ציוניסט צוליעב דעם ווידערגעפיהל געגען אידען וואס הערשט אין דער קריסטליכער געזעלשאפט. דערויף האב איך געקריגען פאלגענדען ענטפער:

— מיין ציוניזם האט מיט אנטיסעמיטיזם לחלוטין גאר ניט צו טהאן. איך בין ציוניסט נאך פיעל פריהער איידער הערצל האט זיין ציוניזם אנגעקינדיגט. ווען איך בין נאך א גאנץ יונגער מאן געווען, מיט א דרייסיג יאהר צוריק, האב איך אין דער אידיש־ענגלישער פרעסע געשריבען ארטיקלען וועלכע מען האט געקענט בעצייכנען אלס הבת־ציוניסטיש. ארום יענע ארטיקלען האט זיך אין דער אידיש־ענגלישער פרע־סע ענטוויקעלט א גאנצער וכוח, איניגע פאר, איניגע געגען. מיין הויפט געדאנק איז געווען אז אידען מוזען האבען א לאנד פאר זיך, און אז דאס לאנד קען זיין ניט קיין אנדערס נור דאס לאנד פון די נביאים. אין דער דעבאטע האבען זיך בעטייליגט פיעלע פערזענליכקייטען וואס זיינען נאכהער צוגעשטאנען צום ציוניזם. איינער פון זיי איז געווען, פרירא מענדעס. מיין ארטי־קעל, ווי מען האט מיר איבערגעגעבען, האט געמאכט א רושם אויף דער בעריהמטער אידישער פאעטין און ציוניסטין עממא לאזארוס. ווען איך בין געווען אין ניו יארק בין איך זי געגאנגען בעזוכען, האב זי אבער לײדער ניט געקענט זעהן, ווייל זי איז געלעגען אויף איהר קראנקען־בעט פון וועלכען זי איז מעהר ניט ארונטער געגאנגען און מען האט מעהר קיין מענשען צו איהר ניט צו געלאזט.

(פארטזעצונג פאלגט)

פארס צו בילינע פרייזען ביי ב. גאדמאן 382 פארלאמענט סטריט. פאקס, מינק סעטס און זא וויי־טער. טעלעפאן מיין 6092

Real Estate
ריעל עסטייט

צום פערדינגען א פלעט פון 3 גרויסע רומס אין 5 מאספארק פליים א בלאק אין שארבערען פון קווין סט. בילינ רענט. אלע קאנוויניענס.
4009—10—28)

צו פערקויפען א קלינינג און פרעסינג ביזנעס, גוטע לאקעליטי. נאכפרעגען 499 בלור וועסט פאן קאלעדזש 2313
4055—27—10

א פלעט פון 4 אדער 5 רומס אלע קאנ־וויניענס 35 סענט פעטריק סטריט.
4063—10—29

צו פערקויפען א קלינינג און פרע־סינג סטאר, זעהר בילינ, אין א גוטען פליים, איינגעריכט. אורזאכע, פאמיליע אין טראבעל, מוז שנעל פערלאזען. אנפרע־גען 94 הארבארד סטריט.
4059—10—29

צו פערקויפען אן אייזקריעם פארלאר פיקטשורס, שעלפינג, קאנטערס, פאנטען טייבעלס און טשעהרס זעהר בילינ. נאכפרעגען 97 הארבערד סטריט
4059—10—29

א קארנער סטאר מיט 9 רומס ביי ספידיינא צו פערדינגען פאסט פאר אלערליי געשעפטען אדער פאר לייכטע מאנופעקטשורינג נאך פרעגען 25 לאטרס סטריט.
4068—10—29

בילינ רענט אין לעאנארד עוועניו נייע הייזער, 8 רומס און באד סקוועיר פלען הארדוואוד פלארס, סעפערעטע מי־טערס פיר געז און עלעקטריק און סינקס פיר יעדער פלעט בעזונדער. פרעגען טעלעפאן קאלעדזש 6820
4073—31—10

צו פערדינגען א סטאר מיט 7 רומס אין ארעלייר נעבען ספידיינא, גוט פיר א בוטשער קיין אנדער בוטשער סטאר אין געגענד, בילינ רענט.
פרעגען געלבער בראס. 217 ריטשמאנד.
4096—11—1

צו פערדינגען א פורנישד פראנט פארלאר פאר א סינגעל מאן אין 62 בע־ווערלי סטריט.
4094—1—11

א פלעט ענגעס אפארטמענט, 4 רומס, א סטאר מיט סטים היטינג 14 דאלאר מאנאטליך עליזאבעט סטריט.
ליזוס 11½ סימקא.
4083—10—31

א קאטעדזש צו פערדינגען 2 רומס מיט קאנוויניענס 5 דאלאר א מאנאט 155 סענטער עוועניו
4088—31—10

א פלעט צו פערדינגען 5 רומס און באד אלע קאנוויניענס, בעהייצונג. נאכפרעגען האלגרייוו גרענדזש עוו. טעלעפאן קאלעדזש 4953

צו פערדינגען 2 שעהנע פארנישד רומס 55 סאליוואן סטריט.
4090—1—11

פאר די מלחמה קרבנות

דערהאלטען $1.50 פון מר. שפינעל וועלכע עס איז קאלעקטעט געווארען אין זיין שאפ פאר די מלחמה ליידענדע.
(624)

די קינדער און אייניקלאך האבען גע מאכט א סורפרייז פארטי פאר זייער באבע מרס. יעטע עטקינס, אינ'ם הויז פון א זוהן מר. יהודה עטקינס 93 בראנס־וויק עוועניו. עס איז דארט געזאמעלט געווארען א סומע פון $13.66 אין די נעמען פון דער באבע יעטא עטקינס און דער באבע מרס. איידעל הארניק, פאר די מלחמה קרבנות.
(625)

נייעס פאר די פרויען פון די איסט

אזוי ווי איך איז בעוואוסט דאס די צייט איז שלעכט מאך איך בעקאנט דאס איך וועל אייך סופליען מיט בילינע פלייש פאר די איסט

10 סענט א פונט

רינדערנע, קעלבערנע שעפשענע ווי איך דעליווערט צו הויז.

ברוסט און בראטען ראא ם
ברוסט און סטייקס צו 15 סענט א פונט.

אייער אלט בעוואוסטער בוטשער
בעניקאהען

331 קווין סטריט איסט

פיש און טשיקענס געשאכטענע צו די בילינסטע פרייזען.

קומט און פאטראנייזט בעני קאהען
331 קווין איסט.

פערלאנגט א עקספיריענסד מיידעל פאר הרעסמייקינג זיך מעלדען גלייך.
13 אידען פליים ביי באטהורסט
4074—28—10

ארבייטער פערלאנגט

צו פערקויפען א דזשואנפארט געדעקט מיט אמת'ע לעדער די פריים פון ריכטינג אויך אימפארטירט פון די סטייטס, ווען מען עפענט איז א דאבעל סייז בעט.
איך א בייבי גאל־קארט געמאכט פון שטרוי, צו פערקויפען אין זעלבען פלאטץ נאכפרעגען אין „אידישען זשורנאל" באקס 1030.
4038—1—11

וועסטען אפערייטארס פערלאנגט פרעגען 260 ריטשמאנד וועסט גליך. די בערנער טיילארינג קאמפאניע.
4080—10—31

פערלאנגט פינישערס פאר פענטס פיינע ארבייט. נאכפרעגען 499 אדעלייד סט. וועסט.
4060—10—29

פערלאנגט א פורסט קלאס ליידיס טיילאר ראירי בילדינג רום 302 גלעסקי און בראון
4067—10—29

פערלאנגט א פאר בלאקער 4 עדווארד סטריט.
4059—11—1

באטאן נייער פערלאנגט זאפארט. נאכפרעגען ס. גרינפארב און קא. 132 ריטשמאנד סטריט וועסט.

פערלאנגט א שניידער פאר סעקאנד הענד סוטס. נאכפרעגען 125 דאנדאס סט.
4087—10—31

באי פערלאנגט, 16 יאהר אלט, מוז קענען ענגליש, רוסיש, אדער פויליש, און זאל האבען א בייסיקעל. נאכפרעגען גוראפסקיס קאנטאר.
4095

פיינטינג און פייפערינג
איך פייפער פאר $2.50 א רום מיט די בעסטע פייפער.
לעווקאוויטש 165 טשעסטנאט סט.
4032—11—29

עקספיריענסד באטאן האל מייקערס אויף קלאדינג פערלאנגט 60 בעווערלי סטריט. פרעגען פון 12 ביז 6
4069—10—29

א קארפעט פון 10 אויף 12 פיט נאך גאנץ נייע צו פערקויפען פרעגען 153 מאדקהעם סטריט.
10—31

א פיאנא לעהרערין זוכט שילער. נאכפרעגען פער טעלעפאן.
מיין 7147.
4078—11—3

פערלאנגט א מיידעל פאר הויז אר־בייט 55 סאליוואן סטריט
4090—29—10

שטענדיגע פאזישאן פאר עקספיריענס רינג מאכערס און דזשועלערס

מיט איינע פון די בעסטע און גרעסטע מאנופעקטשורינג פירמע
טיסראלס 150 יאנג סטריט
4092—10—31

צו די שוהלען

א קאמיטע מיטינג פון דער קהלה וועט אבגעהאלטען ווערען שבת נאכט דעם 30־טען אקטאבער פונקט 7.30 אין תלמוד תורה בילדינג.

די קאמיטע ווי אויך די וואס האבען קרערענשעלס וועלען צוגעלאזען ווערען. קיינע פריוואט פערזאנען אהן קרע־דענשעלס וועלען ניט אריין געלאזען ווע־רען. מיר גיבען אויף צייט און בעטען די שוהלען צו ערוועהלען דעלעגאטען. דע־לעגאטען וועלען אנגענומען ווערען ביז דעם 14־טען נאוועמבער צו די קהלה.

די קאמיטע איז געבעטען צו קומען אין צייט.

ל. לעווינסקי, פרעזידענט.

צו פערקויפען זעהר בילינ עלעקטריק פיקטשורס פאר א הויז, נאכפרעגען 223 בעווערלי סטריט.
4077—31—10

השבת אבדה

ווער עס האט געפונען א פאאר ברילען אין קראהן בענק מיטוואך דעם 27־טען אקטאבער איז געבעטען הערצליך עס ברענגען אין 187 סענט פעטריק סטריט.
4085—10—29

וויכטיגע בעקאנטמאכונג !

איך אבא וואלפסאן, דער געוועזענער בוטשער ארבייטער פון בערנשטיין און וויינריב האב ערעפענט א בוטשער שאפ אין 132 עליזאבעט סטריט, וואו איהר קענט ביי מיר בעקומען צו יעדער צייט די בעסטע רינדערנע, שעפסענע און קעל־בערנע פלייש צו 8 סענט א פונט אדער 3 פונט פיר 20 סענט.

קישקעס לונגען פריי.

ברוסט און סטייק 14 סענט אפונט איהר קענט יעצט סייפען געלד.

מיר גאראנטירען די בעסטע צופריע־דענהייט.

קומט אלע אין 132 עליזאבעט סטריט.

סטריקטלי כשר

אכטונגספאל
אבא וואלפסאן

א קצור פון די נארטה וועסט לאנד געזעצע.

דער עלטערער פון דער פאמיליע אדער עני מאן איבער 18 יאהר אלט, וועם קענען בעקר־מען א פערטעל אבטהיילונג פון דאמיניאן לאנד אין מאניטאבא, סאסקאטשעוואן אדער אלבערטא.

דער פארשלאג דארף געמאכט ווערען אין די דאמיניאן לענד איידזשענסי אדער סאב איידזשענסי פון דיסטריקט. אן אפליקיישאן קען געמאכט ווערען אין אפיס פון לאקאל א ידזשענסי פון דאמיניאן לאנד (ניט סאב אגענט) אויף געוויסע קאנדיציאנען.

פליכטען — 6 מאנאטען אויף בעארבייטען די לאנד אין יעדע דריי יאהר. א הויז בעזי־צער קען וואהנען 9 מייל ווייט פון זיין פלאץ אויף א פארם פון ניט ווייניגער ווי 80 אקער לאנד אויף געוויסע קאנדיציאנען, א הויז איז נויטווענדיג אין יעדען פאל סיידען ווען דערוואהנונג איז אויף'ן זעלבען פלאץ אין געוויסע דיסטריקטען א האמסטי־דער וועלכער איז אין גוטע אומשטענדען קען קריגען א פערטעל האמסטעד ארום זיין פלאץ פיר דעם פרייז פון 3 דאלאר א אקער.

פליכטען — 6 מאנאטען וואהנען אויף'ן פלאץ און יעדע זעקס יאהר ווען די האמס טעד געהט אריין אין קראפט (שוין אריינ־רעכענדיג די צייט פון דער ענטרי) 50 אקער עקסטרא פיר בעארבייטען די צייט פיר קול טיווירען איז אבהענגיג אין קייס אויב אויס־געפינען דא דער פלאץ איז א זאמדיגע אדער א שטיינענדיגער נאכדעם ווי רעפארטעז צו האמסטעד אינספעקטאר.

א פארמער וועלכער האט בעארבייט זיי, זארם און האט פון איהר קיין רעזולטאטען קען נעהמען און זעלבען דיסטריקט וו ווייל פאר 5 דאלאר אן אקער.

פליכטען — מוז זיצען 6 מאנאטען אי יעדע 3 יאהר בעארבייטען 50 אקער און אויף בילדען א הויז אין ווערטה פון $300

וו. וו. קארי.
דעפיוטי מיניסטער אף אינטעריאר
נ. ב. נים אויטאריזירטע פובליקאצ יעס פון דעם אדווערטייזמענט וועלען ביי צאהלט ווערען.

קוויטירונגען פון פאלקס קיך און הוונסת אורחים

דורך א מיספערשטענדניס זיינען פון די אריינגעקומענע ברויטען פאלגענדע ראנניישאנס ניט געווען קוויטירט אין דעם 13־טען אקטאבער פייפער.

מיסעס ראגאל 320 קווין סטריט 2 ברויט

מיסעס הימעלשטיין 244 דאווער־קאורט 2 ברויט

די אלטע מיסעס הימעלשטיין ־ ברויט

מיסעס סמיטה 362 מארקהעם סטריט 2 ברויט

מר. גאלדשטיין 118 גרענדזש עוועניו 4 ברויט.

מר. קאהען 646 יוקליד עוועניו 5 ברויט

מר. מיכאלאווסקי 5 קענזינגטאן פליים 2 ברויט

מר. ציינמאן 83 וואלטען סטריט 2 ברויט

מר. הערמאן 259 ניעגרא סטריט 3 פונט פלייש.

מיר בעדאנקען אייך אין דעם נאמען פון אלע נויטבעדערפטיגע פאמיליעס וואס קריגען אריין דעם ברויט און מיר בעטען און פערלאנגען ניט אבצושטאפען און טרייען עס זאל מעהר אריינקומען, איהר הייסט אייער בעקער וועט ער שוין דע־ליווערען און וועט אייך ברענגען א רע־סיט. דאס איז די איינציגע הילף וואס מען קען זיי יעצט געבען.

אויב איינינע נעמען איז ניט געווען גע דרוקט דאן פרעגט זיך אהן אינפארמיי־שאנס ביי מר. מ. לאיעווסקי 10 ד'ארסי סטריט אדער פאן קאלעדזש 7747.

ביי מר סעם רובען 3 האראויי עוועניו קאלעקטעט פון א מנין $1.40 פאר דער פאלקס קיך און הכנסת אורחים.

מיר בעדאנקען זיי אין דעם נאמען פון די נויטבעדערפטיגע און מיר בעטען נאך אז מען זאל טרייען און צו שיקען קוילען און מיר וועלען דרוקען אין די צייטונג

די קאמיטע
4076—10—28

21 דאלאר פאר מלחמה קרבנות פון חזן וולאדאווסקי

אויף א ברית וואס איז נעכטען גע־ווען ביי מר. יוסף קראסנאוו 858 קינג סטריט וועסט איז געזאמעלט געווארען 21 דאלאר פאר די מלחמה קרבנות.

מר. ישעיהו מאלדאווער פון 1:0 ריטש מאנד סטריט וועסט האט בעצאהלט א דאלאר זיין פרוי זאל צעהלען דאס געלד.

צבי הירש שוט פון 607 קווין סטריט וועסט האט געגעבען דריי דאלאר פאר אוועקטראגען די געלד צום טרעזשורער אבער מר. שלמה מאלהאווער געוועזענער פרעזידענט פון דער רוסישער שוהל האט ניט געוואלט צו לאזען אזא גרויסע מצוה פאר בלויז 3 דאלאר און ער האט בע־צאהלט 5 דאלאר פאר אוועקטראגען דאס געלד צו מר. ה. וויינבערג טרעזשורער.

ווער איז נעקסט נאכצוטהאן דעם ערעלען ביישפיעל פון אזעלכע נאבעלע מנדבים

אידישע היסטאריע

אין פאלקס פעראיין וועט היינט אבענד אנגעפאנגען ווערען צו לעזען די אידישע היסטאריע פון מר. הארן.

דיליטערארישע אבענדען פון דעם פאלקס פעראיין זיינען גאנץ גוט בע־וואוסט צו די וועלכע בעזוכען זיי, דיעזער ליטערארישע אבענד וועט אבער זיין פיעל מעהר אינטערעסאנט דערמיט וואס מר. הארן וועט אנפאנגען צו לעזען די אידישע היסטאריע. עס איז פערשטענד־ליך אז קיינער וועט ניט וועלען פערלירען אזא געלעגענהייט און וועט קומען הערען.

„איהר עהרע"

אן אריגינעלער און שפאנענדער ראמאן אויס דעם היגען אידישען לעבען.

געשריבען ספעציעל פאר'ן „אידישען זשורנאל"

פון ב. בראצ.

(15־טע פארטזעצונג)

ווען דבורקהלע איז פון הויז ארויס איז נאך געווען פריה ערשט נאכט געווארען, אין הויז איז געווען האלב טונקעל און נחאיז נאך אלץ געזעסען ארום שטאדט און האט פאנטאזירט. באלד אבער האט ער זיך אויפגעהויבען פון זיין פלאץ. ער האט זיך דערמאהנט אז דוד'קע דארף באלד קומען ער איז ארויס פון הויז האט צוגעמאכט די לאדען, דערנאך איז ער אריין צוריק און האט אנגעצונדען גאר דעם גרויסען בליץ לאמפ. אין הויז איז געווארען אויסערגעוועהנליך ליכטיג פונקט ווי עס איז געווען נח'ן אויף'ן האר־צען ער איז אומגעגאנגען איבער'ן זאל און האט אונטערגעברומט א ניגון וועל־כען ער האט געהערט ביים רבינ'ס טיש, און האט דערביי געדרעהט זיינע שעהנע גענרייזעלטע פאות.

פלוצלונג האט זיך די טיהר האסטיג געפענט און אין הויז איז אריינגעלאפען רב מאטעל דער שדכן. ער איז ווייזט אוים שטארק געלאפען, ווייל ווען ער איז אריין אין הויז האט ער דעם אטהעם ניט געקענט אבכאפען.

נח איז א דערשראקענער צוגעלאפען צו איהם און האט איהם גענומען פרעגען וואס עס האט פאסירט אפשר עפעס די שעה זאל ניט זיין א שלעכטע נאכריכט אבער רב מאטעל דער שדכן האט א שמייכעל געטהאן און נח'ן איז א שטיין פון הארצען ארונטער.

וואס האט איהר זיך דערשראקען נא רישער איד! האט רב מאטעל אנגעפאנ־גען נאכדעם ווי ער האט אבגעכאפט דעם אטהעם. איך בין בלויז אריינגעשפרונגען א ווייליגקע צו זעהען אויב אלעס איז שוין ביי אייך צוגעגרייט, איידער איך לויף איהם ברענגען.

נח האט גאר נישט געענטפערט, ער האט זיך בלויז א דרעה געטהאן אי־בערן הויז, ווי ער וואלט דערמיט גע־וואלט ווייזען דעם שדכן ער זאל אליין זעהען און זאגען ווי אין הויז איז צו פאסט ניט אזא הויז אפילו פאר א קעניג.

מאטעל דער שדכן האט זיך געריבען די הענד פאר פרייד. ער האט געפיהלט אז ער האט דא געמאכט א שעהן פערדינס־טעל, עפעס גאר א געלעכטערעל האט ער ביי זיך געטראכט. איך האב געגעבען דוד'לען סמאליאנסקים א כלה, און נאך וואס פאר א כלה א בת מלכה מיט דער קאפ זאל ער אזוי זיין דער גולם ווי ער איז ווערטה אפילו איהר פארמיאטיק.

איך לויף שוין רב נח! האט מאטעל דער שדכן פרלאך געזאגט און ברענג איהם אהער. זעהט אז זי זאל זיין פערפוצט, איך בין זיכער אז זי וועט איהם געפעהלען. שייך צו זאגען יענער שטארבט נאך איהרע טריט. ער ווערט פאר איהר די כפרה איך לויף שוין! און טאקי שוין!

מיט די ווערטער איז רב מאטעל דער שדכן אחוים פון נח'ס הויז און איז גלייך אוועקגעלאפען צום חתן.

עס האט לאנג ניט גענומען און ער איז צוריק געקומען מיט דוד'לען.

דוד'ל איז געווען פערפוצט אין א שווארצען סורטוק, און אריינגעהענדיג אין הויז האט ער זיך גענומען ארומקוקען אין אלע ווינקעלאך, ווי עס ווייזט אוים האט ער געזוכט דבורקהלען.

רב מאטעל דער שדכן אבער האט איהם אנגענומען פאר דער האנד און האט איהם צוגעפיהרט צו רב נח'ן וועלכער איז שוין איהם אנטקעגען געגאנגען, און זיי האבען זיך גערייכט די הענד.

דוד'ל הא טזיך ווי א היינט־וועלטיגער יונגער מאן פערנייגט פאר טאמארען וועל כע איז געזעסען אין א ווינקעל, נור זי האט זיך אויפגעשטעלט ווען זי האט דודלען געזעהען אריינקומענדיג.

עס האט גענומען עטליכע מינוט און אלע דריי נח, רב מאטעל און דוד'ל זיינען געזעסען ביים טיש. טאמארע האט גלייך אריינגעבראכט דעם סאמאוואר און האט אנגעגאסען טהעע.

די מאנסבילען האבען פערפיהרט א שמועס מכח געשעפט, און ווי עס האלט רויבגווארג און אנדערע ארטיקלען, און ווי עס האט אויסגעוויעזען איז דוד'לען דער געשפרעך ניט איינגעגאנגען, ווייל ער האט זיך יעדער ווייל ארומגעקוקט, וועלענדיג ווי עס ווייזט אוים דערזעהען דבורקהלען.

מען האט אבגעטרונקען טהעע און דבורקהלע איז נאך אלץ ניט אריין רב מאטעל איז געווארען אונגעדולדיג און האט גענומען ווינקען מיט די אויגען צו נח'ן ער זאל אריינרופען דבורקהלען, אבער נח האט עס ניט געזעהען, ער איז געווען צופיעל פערטהאן אין זיין געשפרעך.

ענדליך האט רב מאטעל זיך שוין מעהר ניט געקענט איינהאלטען, ווייל ער האט געזעהן אז דודל זיצט אויף ווי אויף שפי־קעס האט ער א זאג געטאהן צו נח'ן.

רב נח! צו וואס טויג אונז די גע־שיכטעס וועגען געשעפטען, שמעפטען וועגען דעם וועלען מיר קענען ריידען אן אנ־דער מאל, זאגט אונז בעסער רב נח וואס דום זעהט מען עפעס אייער טאכטער ניט!

נח האט זיך אויפגעכאפט ווי פון א שלאף. ער האט אבער באלד א שמייכעל געטהאן און האט געזאגט.

וואס פערשטעהט איהר דא ניט! מיין טאכטער איז א שעהמעוודיגע נאך כמעט א קינד.

א שעהן קינד! האט זיך רב מאטעל צולאכט, וועלענדיג מאכען דודלען פרעה ליבער, מען קען מיט איהר א גוי דער־הרגנען.

אלע האבען זיך צולאכט פון רב מא־טעל דעם שדכנס וויץ.

נח האט אבער גלייך א וואונק געטהאן צו טאמארען זי זאל אריינרופען דבורקה־לען.

טאמארע האט איהר מאנס וואונק פערשטאנען און איז ארוים פון זאל גלייך צו דבורקהלען אין צימער, זי איז אבער באלד פון דארטען ארויס און איז ארוים געגאנגען אין הרויסען. זי האט זיך געזאמט ביינאהע א צעהן מינוט און איז אריינגעקומען צוריק, זי איז געווען בלייך ווי די וואנט, און האט געוויעזען נח א צייכען אז דבורקהלע איז ניטא און זי ווייס ניט וואוהין זי איז ארוים.

א שטונדע איז פאריבער. נח איז גע־זעסען ווי אויף הייסעקוילען און מאטעל דער שדכן האט אויף איהם יעדער ווייל א קוקט און האט געגלאצט די אויגען.

וואו איז זי! האט מאטעל דער שדכן שוין הויך אבער אונרוהיג נעפרעגט לאמיך אזוי וויסען בייז מיט אייך א איינעם. זי איז ביז מיט א מינוט צו־ריק געווען אין הויז, און איז ווייזט או ארוים אויף א ווייליע אין גאס געווע וועט זי באלד קומען.

רב מאטעל דעם שדכן האט מען ניט געפאסט צו ריידען פאר הודלען א די אויגען. אבער דאס הארץ האט אי געקאכט אויף נח'ן.

ערגער פאר איהם איז נאך געווען נח אליין ווען א גרוב עפענט זיך איהם וואלט ער זיך א לעבעדיגער בעגראבען, אזא שאנדע. א חתן איז זי געקומען אנקוקען און זי איז גאר אנטלאפען, דאס בלוט האט אין איהם געקאכט, און ווען ער וואלט אויף יענער מינוט געכאפט דבורקהלען וואלט ער זי צוריסען ווי א הערינג. ער האט דאך אבער ניט גע־וואלט ארויסווייזען זיין אונרוהיגקייט פאר דעם שדכן מיט'ן חתן האט ער יעדער ווייליע מיט א געצוואונגענעם שמייכעל זיי בערוהיגט.

— זי וועט געוויס באלד אריינקומען! געוויים זיך ערגעץ פעררעט מיט א חבר־טע, וואס וויים אזא קינד!

א שעהן קינד! האט שוין רב מא־טעל מיט ביטערקייט געזאגט און זיפצענ־דיג ביינאהע נאך א שעה, האט זיך רב מאטעל מיט דוד'לען אויפגעהויבען און זיינען אפילו אהן א גוט נאכט צו זאגען אוועקגעגאנגען.

אה! איך וועל זיך אנטהאן א מיתה מיט איהר אין איינעם! האט נח געשריען ווען זיי זיינען ארוים, אוי וואס פאר א שאנדע פון הויז אנטלאפען, גוואלד וואו זאל איך זיך פאר שאנדע בעגראבען.

ער איז אומגעלאפען איבערן הויז ווי א משוגענער. ער איז געלאפען פון איין ווינ־קעל צום צווייטען און האט געהאלטען אין שרייען צו טאמארען:

— דיין טאכטער! דיין טאכטער! פאר וואס האסטו זי א קליינינקע ניט בע־גראבען!

טאמארע האט אבער ניט געהאט וואס צו ענטפערען. זי איז געזעסען און האט געוויינט, ווי איהר איז צוגעקומען. איהר פריהערדיגע סימפאטיע וואס זי האט גע־האט צו איהר טאכטער איז אין גאנצען פון איהר הארצען פערשוואונדען, און זי איז אויף איהר געווען שטארק אין כעס.

פלוצלונג אבער האט זיך די טיהר געעפענט, אין אויף'ן שוועל האט זיך בע וויזען דבורקה'לע.

(פארטזעצונג פאלגט)

עקספרעסען און שווערע וועגענס. ווי אויך פורסט קלאס קערידזשעס פיר התונות צו רענטען. פרייזען פון $1.00 ביז $1.75 יעדער. ספעשעל פרייזעס פיר לויות. האלגרייווס ליוורי 11 גרענדזש עוו. פאן קאלעדזש 4953.

אלט נייַלאנד

ראמאן

פון טהעאדאר הערצל.

אויב איהר ווילט איז דאס גיט קיין בבא מעשה.

(38־טע פארטזעצונג)

עס איז ניט קיין קליינינקייט צו־זאמען צו ברענגען אזעלכע גרויסע קאפיטאלען, און אין אנהויב איז מען שטארק מסופק געווען, צו וועט זיך גאר קענען די נייע געזעלשאפט האלטען ביי אזעלכע שווערע אבגאבען. דאס לאנד איז געווען א בעטלערישע און אונזערע קאלאניסטען האבען מיר געדארפט צונויפנעהמען פון די ארימסטע קלאסען אין דער גאנצער וועלט. עס זיינען אפילו דאמאלסט גע־ווען א סך אידישע חברות מיט גרויסע קאפיטאלען פאר נאציאנאלע צוועקען. אין סך הכל האט מען געשאצט די קאפיטאלען אויף 120 מיליאן רובעל. אבער הוץ די צאהלונגען אין די טערקישע קאסע האט מען נאך געדארפט האבען מיליאנען אויף אבצוקויפען ביי פריוואטע מענשען זיי־ערע ערד און פלעצער און בנינים, אויף צו בעזעצען די אונבעמיטעלטע קאלאניס־טען, אויף צו בעפלאנצען, צו פערבעסע־רען דאס לאנד . . . וואו זאל מען דאס אלצדינג נעהמען? אין אונזערען קא־מיטעט האבען זיך איינגעפונען עטליכע שרעקעדיגע מיטגליעדער. זיי האבען גע־ציטערט און גע'טענה'ט אז מיר וועלען מוזען מאכען א באנקראט. מיינע פריינד און איך האבען געמאכט זייערע נביאות צו שאנד. מיר האבען זיי אנגעוויזען, אז מען טאר ניט בויען די חשבונות נאר אויף דעם וואס איז דא, מען מוז זיך נאך רעכענען דערמיט, וואס וועט לויט דער מענשליכער ערפאהרונג צוקומען פון דעם טאן אז אן, ווי מיר וועלען נאר אנהויבען אונזער ארבייט. דאס וואס מיר בויען פאר דער צוקונפט, וועט שוין פון דער צוקונפט אליין ווערען געשטיצט און בע־פעסטיגט. אין צעהן יאהר ארום, ווערען פון די צעהן יאהריגע אינגלאך, וועלכע מיר ברענגען אהין, קרעפטיגע מענשען. און ווי באלד מיר האבען מענשען, האבען מיר שוין אלץ. די מענשען אבער ברענ־גען מיר אליין צו פיהרען, מיר האדעווען זיי אויף לויט דעם נאך ווי מיר דארפען, און בענוצען זיך מיט זיי לויט דעם נאך ווי עס איז צום בעסטען פאר אונז און פאר זיי, דאס הייסט, פאר'ן כלל. דאס איז, דאכט זיך, די איינפאכסטע חקירה פון דער וועלט. דאס אייגענע פאסירט אין קלענסטען לאנד, ביי די אונגעבילדעטסטע פעלקער. נאר די אידען האבען דאס ניט געוואלט פערשטעהן.

און נאך עפעס איז געווען פארוואס מען האט געצווייפעלט אין אונזער פלאן. די אידען האבען גראד בערגעסען אן דעם וואס שפיעלט, דאכט זיך, ביי זיי אליין ניט די קלענסטע ראלע. איך מיין, די אונטערנעהמונגס־לוסט, דעם חשק צו ספעקולאציע. אט לאמיר נעהמען א פראסטען ביישפיעל. בשעת צו ענדע פון 19־טען יאהרהונדערט האט מען ענטדעקט גאלדגריבער אין קלאנדייק און אלאסקא האבען זיך א לאז געטאן טויזענדער סוחרים און קרעמער אין א לאנד פון אייז, שנעע און קעלט. איך רעד ניט פון די גאלדגריבער און איך מיין דא די אונ־טערנעהמער און קרעמער, וועלכע האבען זיך בעהעפט צו די גאלד גריבער און זיי נאכגעגאנגען ווי א שאטען. מיט איין מאל האבען אנגעהויבען צו וואנדערען קיין אלאסקא בעטען, טישען, שטוהלען, העמ־דער, שטיוועל, רעק, געפיקעלטע פליישען, איינגעמאכטס, וויינפלאשען, דאקטוירים, לעהרערס זינגער און טענצער, — בקיצור: אלצדינג וואס א מענש דארף און דארף ניט האט זיך א לאז געטהאן קיין קלאנ־דייק. און אלץ צוליעב דעם, וואס עט־ליכע לייט האבען דארט געגראבען געלד אליין, גאלד. נאר א קליינער טהייל פון זיי זיינען אויך געווען גאלדגרעבער. די אונטערנעהמער האבען זיך ניט אזוי גע־יאגט נאך דעם רוח, וואס ליעגט נאר אין דער ערד, ווי נאך די גאלדענע רוחים, וואס זיינען שוין געלעגען אין די קעשענעס פון די גאלדגרעבער. זיי האבען געצוי־גען די רוחים פון דעם גאלד, וואס איז שוין אויסגעגראבען".

דער פראפעסאר האט זיך ניט געקענט איינהאלטען ניט א געשריי צו טהאן אין מיטען: „פערשטעהט איהר שוין?" זיין ברודער אבער האט אזא בייזען „טשש" דערלאנגט, אז ער איז א פערשעהמטער אנטשוויגען געווארען. און דער פאנא־גראף האט ווייטער גערעדט:

„איך האב גראד גענומען אזא וויל־דען ביישפיעל, בכדי צו ווייזען, ווי יעדע געלעגענהייט עפעס צו פערדיענען האט א טבע צו בעשאפען נייע סוחרישע אונטער־נעהמונגען. איטליכער פראקטישער מענש ווייס דאס פון זיך אליין. ער דארף גאר ניט ווארטען ביז ס'וועט קומען א פראפעסאר און וועט דאס איהם געבען צו דערקלעהרען מיט טונקעלע פלפול־דיגע ווערטער. אין אמת'ן זיינען מיר אידען געבענשט מיט א השגחה אויסצו־טראכטען די קונציגסטע אונטערנעהמונ־גען. נור וואס אנבעלאנגט אונזערע איי־גענע צוקונפט האבען מיר קיין מאל ניט געהאט דעם ריכטיגען סוחרישען בטחון. פאר וואס? ווייל מיר זיינען קיינמאל ניט געווען געזיכערט. ווי באלד אבער מיר האבען געקראגען א זיכערהייט, הא־בען מיר שוין געקענט ארויסווייזען אונזער אונטערנעהמונגס גייסט ניט ווייניגער, ווי אין אנדערע לענדער.

דעריבער האב איך מיך ניט געזארגט וועגען די קאפיטאלען, וואס דארפען נאך קומען. ווי באלד נאר דאס לאנד וועט זיך צוגרייטען און עס וועט זיך אנהויבען די איינוואנדערונג, וועלען זיך שוין גע־פינען מיטעל, ווי צונויפצוקריגען דיא ווייטערדיגע נויטהיגע קאפיטאלען, און דע־ריבער האב איך ניט געצווייפעלט א רגע, צו וועלען מיר קענען אין גאנצען ממלא זיין דעם קאנטראקט וועגען די אבגאבען, כאטש מיר האבען נאך ניט די קאפיטאלען צו אלע איבעריגע קאלאניזאציאנס־בעדערפניסע. איך האב דערביי זיך ניט בענאנגען ווי א ספעקולאנט, וואס פרו־בירט נאר צו וועט זיך איהם איינגעבען זיין ספעקולאציע. איך האב נאר אנגע־ווענדעט בעקאנטע פאקטען און ערפאה־רונגען, וואס זיינען שוין אלט ווי די וועלט.

דער טשארטער איז געווארען אונ־טערצייכענט. מיר האבען איינגעטראגען די צאהלונג, און אזוי ווי פון דער רגע אן האט מען מיר איבערגעגעבען צו פיה־רען די גאנצע קאלאניזאציע, האב איך מיר אויסגעדונגען א תנאי, אז דער אב־מאך אין טשארטער זאל נאך הערוויל ווערען געהאלטען בסוד. איך האב ניט געוואלט, אז די קאלאניזאציע זאל זיך אנהויבען מיט א צו גרויסען טומעל. עס וואלט געוויס געווארען א מהומה. די ארעמסטע און די שנארערס וואלטען צו ערשט געקומען, אלטע און קראנקע וואלטען זיך אנגעשלעפט. א הונגערס־נויט וואלט געקומען און עס וואלט זיך בע־וויזען אלערליי קראנקהייטען און מגפות. עס איז דא א אלט פראנצויזיש טהעא־טערשטיק, וואס רופט זיך אן: דער פחד פאר פרייד, אקוראט ווי דארטען האב איך פחד געהאט פאר די פרייד פון מיי־נע ארעמע ברידער. איך האב זיי געמוזט פארזיכטיג פארבערייטען איך האב אויך געמוזט פארבערייטען אונזער נאהענטע אייגענע מענשען.

מען האט אויסגעקליעבען דירעקטא־רען פון דער נייער געזעלשאפט, און זיי האבען מיך געמאוט צום הויפטפיהרער אויף פינף יאהר. די ערשטע הוצאות האב איך געקראגען א קרעדיט פון 10 מי־ליאן רובעל. איינער פון מיינע אינזשע־נירען האט געמיינט, אז עס איז צו ווע־ניג . . ."

„ווייניג, כאטש צו פלאצען" האט קינגקאורט אויסגערופען און האט א שטארקען וואונק געטהון: „פערשטאפט [illegible] ווייילע!"

דוד האט שוין אליין אבגעשטעלט דעם פאנאגראף.

„אויב איהר ווילט אין דער'אמת'ן א אלטען ים־מענשען דערקלערען אלצדינג ווי עס דארף צו זיין, מוזט איהר מוחל זיין און מיר עפעס פערטייטשען, אז ניט הויב איך ניט אן צו בענעהמען אייער גאנצען דרשה, צוזאמען מיט זיין טעלע־פאנאגראפען . . . וואס איז דאס פאר א נייע געזעלשאפט? צו איז דאס די איי־גענע, וועלכע מען האט אזוי אפט דער־מאהנט אין ניידארף? און וואס זיינען דאס פאר דירעקטארען און פון וואנען האבען זיי גענומען דאס געלד, כאטש ניט אזעלכע גרויסע?

דוד האט צוגעשאקעלט מיט'ן קאפ.

„איך פערשטעה גאנץ גוט אייערע פראגען. דשאע לעווי האט אודאי ניט געגלויבט, אז ער האט געדארפט רעדען פון אזוינע זאכען, ווייל דאס ווייס היינט איטליך קינד. די נייע געזעלשאפט פון אמאל און היינט איז די אייגענע געזעל־שאפט, און דערנאך איז צווישען זיי א גרויסער חלוק פאראנען. פריהער איז דאס געווען א אקציענגעזעלשאפט און היינט איז ז' א שותפישע געזעלשאפט. די שותפישע געזעלשאפט איז, נאכ'ן גע־זעץ נאך, וואס אנבעלאנגט פערמעגען די יורש'טע פון דער אקציענגעזעלשאפט"

„פערשטעהט איהר שוין?" האט אויסגערופען דער פראפעסאר.

„הויבט זיך ניט אן! צו האבען די אקציאנערען זייער געלד צושענקט? אויב אזוי יז דאס אין גאנצען א בבא מעשה.

„מיסטער קינגסקאורט", האט דוד איהם ווייטער דערקלעהרט, — „איהר וועט דאס אלץ גאנץ גוט פערשטעהן, ווען איהר וועט נאר וויסען דעם חלוק צווי־שען דריי ארגאניזאציעס, וואס הא־בען עקזיסטירט צוערשט די אידישע צדקה־חברות, וועלכע האבען געהאט אין יאהר 1900 א קאפיטאל פון א ערך 120 מיליאן רובעל; צווייטענס, די אק־ציענגעזעלשאפט, וועלכע איז געגרינ־דעט געווארען פון אידישע לאנדאנער קא־פיטאליסטען מיט א קאפיטאל פון 100 מיליאן רובעל, ווי באלד נאר מען האט גע־וואוסט זיכער, אז די טערקישע מלוכה איז מרוצה צו געבען א טשארטער, דריי־טענס די שותפישע חברה פון קאלאניס־טען. די קאלאניסטען האבען געשיקט צו די קאנגרעסען זייערע אייגענע דעלעגא־מען. און ערשט, בשעת אט די דעלעגאטען זיינען איניג געווארען מיט דער אקציע־ענגעזעלשאפט, אז זי זאל ווערען פער־וואנדעלט אין א שותפישע חברה, האבען זיי אנגעהויבען צו פיהרען די מאסען קיין פאלעסטינא."

„איך ווער נאך שטארקער נתפעל, מיין טהייערער בן־מלך", האט קינגס־קאורט זיך פערנאנדערגעלאכט, — „איהר ווילט מיר איינרעדען אז אקציאנערען בער־זען שפעקולאנטען וועלען זיך ארייגלאזען אין אזעלכע עסקים? !"

(פארטזעצונג פאלגט.)

Satisfying

O'Keefe's

עס איז לייכט, מילד און צופריע־דענשטעלענד, שטארק אין פאזי־טיווע שפייז ווערטהען — נאהר־האפטיג און ערפרישענד — א מילדער, עדעלער אויפרעגער.

געברויט אין א מאדעל ברוע־ריי. ברי צו ענטשפרעכען דעם גע־ברויך פון דער היים — די פאמי־ליע — דעם אטלעט — אדער ווע־מען עס איז וואס נויטיגט זיך אין א שפייז־טאניק.

„דאס ביער וואס איז תמיד א. ק."

ארדערט א קייס פון אייער דיעלער היינט.

דער בעסטער סימן

אז אדווערטייזמענטס אין „זשורנאל" ברענגען גוטע רעזולטאטען איז דער פאקט, וואס ווער עס דארף אן אר־בייטער, ווער עס האט א ביזנעס צו פערקויפען, ווער עס זוכט א פארט־נער און ווער עס האט א הויז צו פער־קויפען אדער צו פעררענטען — אד־ווערטייזט עס אויף דער.

וואנטעד פיידזש — פון — אידישען זשורנאל

גיט א קוק אויף די וואנט קא־לומס פון „זשורנאל" און איהר וועט זעהען, אז מיר דרוקען יעדען טאג פיעל וואנט עדס. דאס איז דערפאר, ווייל דער „זשורנאל" איז די איינציגע אידישע ציייטונג, וואס ווערט גע־דרוקט אין אנטאריא, ווייל זי ער־שיינט גאנץ פריה, גלייך מיט אלע ענגלישע פייפערס און ווייל אן אד־ווערטייזמענט, וואס ווערט אונז גע־געבען ביי נאכט, ברענגט רעזולטא־טען גלייך אויפ'ן נעקסטען פריהמאר־גען.

אז איהר דארפט ארבייטער, אז איהר ווילט פערקויפען א ביזנעס, אז איהר זוכט א פארטנער, אז איהר האט א הויז צו פערקויפען אדער צו פער־רענטען, אדווערטייזט עס אין „זשורנאל".

הודעה מהרב מאיר צבי [illegible] 108 באלדווין טעלעפאן קאלעדזש 6903.

איהר געפינט מיך צו יעדער צייט אין הויז צו ענטפערען אלע רבנישע ענינים דהיינו שאלות, דין תורות, עצות, טובות בין איש לאיש, אויך צו סעטלען אלער־ליי טראבעלס ביטווין מאן אונד פרוי נאכ'ן אידישען דין און אויך סדרי קדושין. ווארום זאלט איהר אין אזא שלעכטער צייט אוועק ספענדען אומזיסטע געלד אויף אלערליי נארישקייטען, ווען איהר קענט בעקומען חופה וקדושין ביי מיר אין הויז מיט די בעסטע צופרידענ־הייט, אפילו מערידזש לייסענס וועל איך אייך פערזארגען. גאט וועט אייך געבען א גוטען מזל און מיין הויז.

קומט אין הויז, אדער טעלעפאנירט אויף דעם אויבענדערמאהנטען אדרעס.

חזן מאנאוויטץ
פון מעקאל שוהל
מוהל
ומסדר קדושין
233 Beverley Street
Phone College 2033

זאגען אז טערקישע האספיטאלס זענען אטאקירט געווארען.

בערלין אקט. 28.

(דורך'ן דראטלאזען טעלעגראף)

א סטייטמענט איז היינט ארויסגעגע־בען געווארען פון דער אובערזעע נייעס אגענטור, דאס זיי האבען ערהאלטען באב־ריכטען אז לופט שיפען פון די עלוים הא־בען אטאקירט טערקישע האספיטאלער און אמבאלאנסען פאר די מאנאטען יולי און אויגוסט פון דיעזען יאהר.

— נאטים —

מיר ווינשען בעקאנט צו מאכען דעם אידישען פובליקום דאס מיר האבען גע־עפענט אונזער

ביילית אפפיס
אין
107 ארעלייד סטריט, וועסט.

אונטער די אויפזיכט פון בראונשטיין און וואלש די איינציגע אידישע ביילים אין דער שטאדט.

מיר עקזעקיטירען ווארענטס און קא־לעקטען רענטס. א. ז. וו. אונזערע טערמס זענען ריזאנאבל או ריטארנס ווערען פונקטליך געמאכט.

בראונשטיין און וואלש, פראפרייטארס.
טעלעפאן ארעלייד 3607.

בעקאנטמאכונג

איך מאך בעקאנט צו אלע מיינע פריינדע און פאטראנייזער פון טאראנטא און אומגעגענד דאס איך אטענד צו ברית'ן און חתונות ווי אימער מיט די בעסטע צופריעדענהייט. איהר קענט מיר טעלע־פאנירען אין הויז ווי אויך אין מיין שיפס־קארטען קאנטאר און איהר וועט זיכער צופריעדען געשטעלט ווערען ווייל מיין נאטור קענט איהר אלע איז צופריע־דען צו שטעלען יעדען איינעם אויף'ן בעסטען ארט.

מיין אדרעסע איז 168 רזשאהן סט. טעלעפאן אין הויז ארעלייד 1545 און אין אפיס ארלייד 239.

רעוו. מ. קאפלאן
מוהל ומסדר קידושין
איך גיב מערידזש לייסענס פריי.

CANADIAN GOVERNMENT RAILWAYS
INTERCOLONIAL
PRINCE EDWARD ISLAND RY

באנעווענטשור יוניאן דעפא. מאנטרעאל.

טעגליך	נעהמט אב 7.25 נאכטמאל	אושען לימיטעד

מאריטים עקספרעס
טעגליך, אויסער שבת. 8.15 מארגענס
סליפערס פאר דער גאנצער רייזע.

מיסטרעא, און האליפאקס

קאנעקשאן פאר סיינט רזשאהן, די סידנים פרינס עדווארד איילענד, ניופאונדלאנד.

ע. טיפפין דזשענעראל וועסטערן איידזשענט
51 קינג סטריט איסט טאראנטא. מיין 554

כשר סאסעדזש

איהר בעקומט ביי אונז אימער די געשמאקסטע, פרישסטע און בעסטע סאסעדזשעס. ווורשט. סא־לאמא. פאסטראמא. צונגען און אלע סמוק פליישען און פיש.

פערלאנגט איבעראל טערדימאנ'ס כשר סאסעדזש מיט'ן רויטען לייבעל.

266 פארלאמענט סטריט
טעלעפאן מיין 909
ארדערס דעליווערט איבעראל.

א לאקעריא ערעפענט!

מיר מאכען אויפמערקזאם בעקערס, פעדלערס, עקספרעסמען און שע־פער און אויטאמאביל אייגענטהי־מער, דאס מיר האבען ערעפענט א שאפ פאר פיינטען, ווארנישען און לאקירען אויטאמאבילס, וועגען, קערידזשעס א. א. וו.

אין 110 ד'ארסי סטריט
אכטונגספאלל
די מ. ה. ק. ד. קאמפאני

רומעניען פראטעסטירט געגען דייטשלאנד

בוקארעסט רומעניען אקט. 27.

די רומענישע רעגיערונג האט ארויסגע־שיקט א פראטעסט צו דער דייטשער רעגיערונג אין בערלין, געגען דעם וואס דייטשע לופט־פליהער פליהען איבער רו־מענישע טעריטאריע.

רומעניען האלט זיך דערייילע נייטראל און האט א פולע רעכט צו פרא־טעסטירען געגען דייטשלאנדס האנדלונג

כשר און בילינ און גוט

איך מאך בעקאנט צו אלע מיינע קאסטומערס גראסעריס און אייזקרים פארלארס און דעליקאטעסען סטארס, אז אלע מיינע וואארען ווערען פערקויפט ביליגער 2 סענט אויף דעם פונט אין קעש. און איהר בעדארפט ניט דאס זיינען די ווארען: ווארשט, ווינערס קארענדביף, באלאניע. צאהלען פאר אייער געלד קיין אינטערעס. ארדערס דעליווערט איבעראל מיט דער גרעסטער צופריעדענהייט.

משה סאלקאוויטש, 694 ריטשמאנד סטריט וועסט. טעלעפאן אדעל. 1559

דר. מ. פיווניק
.·. דענטיסט .·.
קאר. קווין סט און ספאדיינא עוו.
טעלעפאן ארעלייד 4667
[illegible]
Dr. M. PIVNICK, B. A. Sc.
Room 2

מ. מ. דייווים
פאבליק אדיטאר
אדיטינג, סיסטעמאטייזינג אינ־וועסטיגיישאן.
350 קאלידזש סט. טאראנטא
טעלעפאן קאלידזש 7632

Toronto Wet Wash Laundry
Co. Limited

פערלירט ניט אייער געלד און געזונד. גיט אונז אייער לאונדרי, מיר וואשען פאמיליע וועש.

דעמפ 30 פונט — 75 סענט. ראפ טרוקען, 30 פונט, 1 דאלאר. יעדער וואשינג ווערט געוואשען בעזונדער.

291 Arthur St.
Phone: Parkdale 5280 5281

קאנטאר וואלאדאווסקי האט געמופט אין 62 בראנזוויק עוועניו.

דער טעלעפאן נומער איז דער זעל־בער, וואס עס איז געווען.

דער גרעסטער אנטיספעפטיק
מוהל
און דער מאדערנסטער
מסדר קדושין אין טאראנטא

איז
קאנטאר וואלאדאווסקי

רופט מיך און איבערציינט אייך. קאנטרי לייט קענען מיך אויך אנגאזשי־רען פאר שמחות. מיין וואהנונג איז 62 בראנזוויק עוועניו, און מיין פאן נומער איז 1076 קאלעדזש.
פיר ארימע אומזאנסט.

טאראנטאר אידען

סייפט 75 סענטס און איין דאלאר יעדע וואך! ביי מאכענדיג אייער לאנדרי ראפ דריי; אייערע העמדער און קאללארס לעבען לאנג און זעהען אויס קלאהר און שעהן ווען זיי ווערען אויסגעארבייט ביי עקספערטען אין ד

TABER LAUNDRY WORKS
444-46 Bathurst St.
Phone Col. 5143 8333

סטאוו, ריפערינג, און פורניטשור — צו בילינע פרייזען
מאפאס נעו און קוילען רענרושעס
WESTWOOD BROTHERS
635 St Queen W. Phone Adel. 1518

די פראזי סטארעדזש און קארטעדזש קא. לימיטעד

הויפט אפיס 255 קאלעדזש סטריט
טעלעפאן: קאל. 386. מיין 5237
סעפארייט רום סיסטעם פאר האלטען פארניטשור

אויסגעבעטע וועגען, גוטע און אויר־סערגעוועהנליכע מעגליכקייטען צו מופען אדער סטארינג הויז זאכען און סחורה, עקספערט פעקערס. באגגעדזש טשעק די אלע פעקינג מאטעריאלס בעזארגט. גוטע בעהאנד־לונג און בילינע פרייזען.

סעפריים רום סיסטעם.
די וויליאמס
קארטיידזש און סטארידזש קא.
טעלעפאן קאלעדזש 252
דזשענעראל קארטיידזש איידזשענטס
368 ספע. יינע עוו. טאראנטא אנט.

באגאזש, פיאנאס און אלע סארטען פארניטשור גענומען און געסטארד צו די בילינגסטע פרייזען. שטוב זאכען געפאקט און געשיפט פון עקספערט לייט.

ווערהייזער: 551 קווין סטריט וועסט.
צוגעדעקטע וועגען. פלעזשור פליעס.
ל. י. רעדפערן.

דר. מ. סייטס
דענטיסט
218½ קווין סטריט וועסט
[illegible]
DR. M. KATES, Dentist
218½ QUEEN ST. WEST
PHONE MAIN 979

ריעגען און לע ווערנאא
באררייסטערס א. א. וו.
מעננינג טשעמבערס רום 112 ערש־טער פלאר, טעלעפאן עדלייד 2436
REGAN & LE VERNOIS
BARRISTERS &C.
Manning Chambers,
Room 112, First Floor
Telephone Adelaide 2436

ווארשעווער אקושארקע
ענע ראמאנאווסקי
233 סימקאָ סטריט
טעלעפאן ערעלייד 1543.

פיר שמחות

ווען איהר מאכט א שמחה און דארפט ברענדים וויין אדער ביער, קומט צו דער גוט בעקאנטער פירמע

דזש. וו. רייען

188 קווין סט. וועסט. פאן מיין 106
א פולער ליין פון כרמל וויין און ברענדי אין סטאק.
אלע ארדערס פינקטליך אטענדעט

אברהם קאהען
באררייסטער
נאטארי פאבליק
קאמישיאנער פיר נעהמען אפידייוויטס
Office, Sun Life Building
69 VICTORIA STREET
Main 2684
Residence, 7 Salem Ave. Junction 1545

ONTARIO LAUNDRY CO. Ltd

זי — מיין לינדזשעריי־ווע בעקומט בעסטע אויפמערזאמקייט.
ער: — יעס און מיינע העמדער און קאלנערס בעקומען די שענסטע אבארבייטונג א אויסקוק וועלכע געפעלט מיר זעהר שטאר
אנטעריא לאונדרי קא. לימיטעד
97 עדוואורד סט. טעל. מיין 221

די געלעגענהייט פון ניו אנטעריא:

די געלעגענהייטען פון נארט אנטעריא ווייסט איהר די פיעלע געלעגענהייטען פון נארט אנטעריא מיט איהרע פילצגע פרוכטבארע אקער לאנד אפפערס צו די יע נינג וועלכע ווילען זיך בעזעצען אויף'ן לאנד.

ווייסט איהר דאס די זעלבע רייכע אגרי־קולטור לאנד וועלכעס מען קען דערהאלטען כמעט אין גאנצען פריי אדער פיר א קליינע סומע געלד, פראדוצירען שוין די בעסטע תבואה אין דער וועלט.

פיר ווייטערע אויסקינפטע, פיר ליטעראטור וועלכע בעשרייבט דאס איבערגער־מאכטען געגענד שרייבט צו:

ה. א. מעקדאנעלד
דירעקטאר פון קאלאניזאציאן
פארלאמענט בילדינג
טאראנטא אנטעריא

פערלאנגט

פערלאנגט מענער צו לערנען דעם באַרבער טרייד. עס פאדערען זין איינינע וואכען בלויז. שטעלע גאראנ־טירט. טולס פריי. שרייבט פאר קאטאלאג און איינצעלהייטען הייגט מאלער בארבער קאלעדזש 221 קווין איסט, טאראנטא.

The Moler Barber College
221a QUEEN STREET EAST

THE DAILY HEBREW JOURNAL

H. WINBERG, Pres. & Gen. Mgr.

The Only Daily Jewish Newspaper in the Province of Ontario

PUBLISHED BY

— CANADIAN JEWISH PUBLISHING CO., LTD. —

67 Elizabeth Street — Telephone Main 4582

SUBSCRIPTION RATES: $3.50 PER YEAR

SINGLE COPY 1c.

Entered as Second Class Mai Matter at G.P.O. Toronto, Ontario January 22nd, 1913

TRADES UNION LABEL COUNCIL TORONTO 110

קאנווענשאן פראגען

— 2 —

„אונז זענען דעמאקראטען". מיט דיעזען ציניזם ווילען פערקויפטע נשמות אבלאכען פון דעם דעמאקראטיזם.

דאס וואס עס פערשטעהט שוין היינט צו טאג דער מינדעסטער פאליטישענדיל פון אפילו אזא ארגאניזירטער מאשין ווי „טעמעני ־ האל", איז אונבעוואוסט צו די הערשענדע קרייזען אונזערע, צו וועמען די שקלאפישע שרייבער נשמות האלטען אין איין זינגען שיר ותשבחה.

און זיי די „פני" אונזערע זענען די ברייטסטע דעמאקראטען בלויז אין דער פרעמדער, נים אידישער וועלט. קומען זיי אבער אויף דער אידישער גאס, דאן ווילען זיי שפיעלען די ראליע פון זעלבסטהערשער, און עס געפינען זיך שוין שרייב־קנעכט, וועלכע לויבען דיעזען טהאט זייערען ביז'ן הימעל אריין.

איין מאהל פאר אלע מוז פאר יעדען, וועלכער וויל זיך פערנעהמען מיט אידיש־געזעלשאפטליכער ארבייט קלאהר ווערען, אז די אידישע מאסען האבען אויפגעהערט צו זיין א סטאדע, וועלכע לאזט זיך פיהרען פון יעדען איינעם, וואס וויל נאר זיין א פיהרער. עס מוז ענדליך פערשטאנען ווערען, אז דער ברייטער אידישער המון, וויל מעהר נים שרייען קיין „אמן" אויף אלעס, וואס זיינע פריינד, וועלבע זענען צו איהם פרעמד אין אלע טעג פון א גאנץ יאהר, זינגען. די אידישע מאסע האט אנערקענט איהרע כחות, און זי וויל מאכען א סוף צו אלעם ווי שתדלנות־פאליטיק, אונגעבעטענע בעלי טובות און צו דער פיהרערשאפט פון די יעניגע, וועלכע ווילען זיין פיהרער בלויז א דאנק זכות אבות.

די אידישע פאלקס־מאסען ווילען זייערע אייגענע בעלי בתים ווערען.

אמת איז, אז אין דעם קאמף צווישען דער ציוניסטישער פעדעראציע און דעם קענעדער אידישען פאלקס פערבאנד זענען געוועזען פיעלע מאמענטען פון פערזענליכע מיספערשטענדניסען און צאנקערייען — דאס זענען אבער געוועזען מאמענטען בלויז. דער גאנצער קאמף אבער איז געוועזען צוליעב דעם, ווייל דער פערבאנד איז א דעמאקראטישע ארגאניזאציע, און אלע געגנער פונ'ם פערבאנד זענען צו דער זעלבער צייט אויך געגנער פון דעמאקראטיע, און קוקען אויף די פאלקס־מאסען מיט פעראכטונג.

אין די פעראייניגטע שטאטען שטאטען האט זיך געגען דעם דעמאקראטישען פאלקס־קאנגרעס געשטעלט די אמעריקאן דזשואיש קאמיטע, אין קענעדע האט דיעזע ראליע אויף זיך בנוגע דער קאנווענשאן גענומען די ציוניסטישע פעדעראציע.

מיר ווייסען אז ביי פיעלע פון אונזריסטונג, מיר קענען זיך אבער נים לעצטע בעהויפטונג ארויסרופען ענטערע ציוניסטישע פריינד, וועט דיעזע העלפען. „דעם אמת מעג מען זאגען אפילו דעם אייגענעם טאטען", זאגט אן אלט אידיש שפריכווארט, און קיין אנדערער ווי די ציוניסטען זעלבסט ווייסט נים אזוי גוט, אויף ווי ווייט דער קענעדער ציוניזם איז ווייט פון דעמאקראטיזם, מיט וויפיעל פעראכטונג די ציוניסטישע „פני" קוקען אויף די, וועלכע קענען קיין ענגליש נים רעדען.

אמת איז, אז א פעראייניגונג צווישען דיעזע ביידע געגענזעצטע ריכטונגען איז פארגעקומען. מען טאר אבער דיעזע פעראייניגונג נים איבערטרייבען, מען דארף איהר נים איבערשאצען.

דער פעראייניגונגס ־ אבמאך האט די מיספערשטענדניסען נים ערלעדיגט, זאבען בלייבען ווי געוועזען. עס איז בלויז פארגעקומען א וואפען־שטילשטאנד, און דער קאמף צווישען דעמאקראטיע און אויטאקראטיע, וועט זיך געווים צופלאקערען אויף דער קאנווענשאן. א קאמפראמיס קען בלויז געמאכט ווערען אין טאקטישע פראגען, און אזעלכער איז געמאכט געווארען בנוגע דער צוזאמענרופונג פון דער קאנווענשאן, אין פרינציפיעלע איפפאסונגען, קענען אבער קיין קאמפראמיסען נים געמאכט ווערען, דארטען מוז זיעגען דער אמת, וועלכער בעקומט די אויבערהאנד.

נים די אדער יענע וועלען זיך פון זייער וועלט ־ אנשויאונג ענטזאגען, און יעדער וועט קומען צו דער קאנווענשאן פערטהיידיגען זיין בליק, און בלויז די ריכטונג וועלכע וועט האבען די מאיאריטעט פון דער קאנווענשאן, די וועט זיעגען.

צו זאלען די קענעדער אידען פערוואלטען זייערע אינטערעסען אויף א דעמאקראטישען אופן, אדער א גרופע געצעהלטע פערזאנען וואס האבען מיט אידען און אידענטהום גאנץ ווענינג שייכות, זאלען עס בעזארגען, דאס וועט מוזען אויף דער קאנווענשאן אויסגעקעמפט ווערען.

די פארבערייטונגען צו דער קאנווענשאן זענען דארום אזוי וויכטיג ווי די קאנווענשאן זעלבסט, ווייל לויט וועלכען גייסט די פארברייטונגען וועלען געמאכט ווערען, יענע ריכטונג וועט מוזען אויפ'ן קאנווענשאן זיעגען.

און ווילען מיר אז דעמאקראטיע, פאלקס ־ ווילען זאל פון דער קאנווענשאן זיעגרייך ארויסקומען, דאן מוזען מיר זעהן, אז אלע פארברייטונגען צום קאנווענשאן זאלען פארקומען אויף א דעמאקראטישען אופן.

עס מוזען קודם כל אבגעשאפט ווערען די „אפאינטמענטס".

אלע קאמיטעטען, וועלכע וועלען דארפען ארבייטען אויף דער קאנווענשאן, טארען נים בעשטימט ווערען פונ'ם פארזיצענדען, ווי עס פיהרט זיך געוועהנטליך אויף מאנכע היגע אידישע קאנווענשאנס, נאר מוזען געוועהלט ווערען פון די דעלעגאטען זעלבסט, שוין נים רעדענדיג וועגען דעם, אז אויך דאס „פרעזידיום" דארף נים אפאינטעט ווערען, נאר געוועהלט ווערען פון דער קאנווענשאן גופא.

מיר שטעלען זיך אב אויף דיעזען פונקט, ווייל פון איהם איז פיעל אבהענגיג דער מעגליכער רעזולטאט פונ'ם קאנווענשאן.

אין אן „אפאינטעטען" רעזאלוציאנס ־ קאמיטעט וועלען תמיד אריינגעהן אייגענע מענשען, און די קאנווענשאן וועט דאן ארבייטען אין דעם גייסט, ווי אזוי עס וועט זיך לוינען פאר די „פני", און דאס דארף נים דערלאזען ווערען.

די קאנווענשאן טאר נים „געקעפטשורט" ווערען פון עטליכע פערזאנען, נאר דארף אין זיך פערקערפערען דעם ווילען פונ'ם פאלק.

עס מוז אויך אוועקגעמאכט ווערען מיט די "פראקסים".

יעדער איינער ווייסט, ווי אזוי „פראקסים" ווערען צוטהיילט. די דעלעגאטען דריקען נים אוים דעם פאלקס ־ ווילען, דעם ווילען פון די ארגאניזאציעס, וועלכע זיי פערטרעטען. די „פראקסים" ווערען אויך צוטהיילט צו אייגענע מענשען, וואס געהען גאר אפטמאל געגען דעם ווילען פון די ארגאניזאציעס, וועלכע זיי פערטרעטען.

צו בעווארענען זיך פון דעם, מוז אין גאנצען מיט די „פראקסים" אוועקגעמאכט ווערען. ערשט דאן וועט די קאנווענשאן האבען א רעכט צו רעדען אין נאמען פון די קענעדער אידען.

עס מוז אויך אוועקגעמאכט ווערען מיט די „פראקסים".

זאלען נים פערפלייצען די קאנווענשאן מיט דעלעגאטען, נאר אז די ארגאניזאציעס זאלען זיין פאקטיש ־ עקזיסטירענדע.

די פערבאנד מיטגליעדער פון דער קאנווענשאן קאמיטע, מוזען שטרענג דאס פאדערען. ערשט דאן וועט דער דעמאקראטיזם פון דער קאנווענשאן געזיכערט זיין.

לעאן קאברין און די אידישע ביהנע

פון י. ענטין.

(שלוס)

3.

פאקטיש דער ערשטער ליטעראַרישער דראמאטורג אונזערער איז געווען יעקב גארדין; דער צווייטער, אונזער יובּיליאר לעאן קאברין. גארדאן איז צו אונז געקומען פון דער פּראווינציעלער, רוסישער פרעסע, וואו ער האט מיטגעווירקט אלס סאטירישער פעליטאניסט און פערפאסער פון קליינע, שוואכליכע און עטוואס סענטימענטאלע ערצעהלונגען. לויט זיינע "רוסישע געזינונגען איז גארדין געוועזן א „נאראדניק", לויט זיינע אידישע — אן אולטרא־משכיל. פון אידישען פאלק איז ער געווען ווייטלעך און זיין שטעלונג צום אידישען לעבען איז געווען א גאנץ נעגאטיווע. זיינע דראמאטישע ידיעות זיינען לכתחלה געווען ניט קיין טיעפע, און ווערענדיג פון העלער הויט א אידישער דראמאטורג, האט ער, אלס „רוסישער" אינטעליגענט, צוערשט זיך אנגעשפּארט אן דעם גרעסטען זייל פון דער רוסישער ביהנע — אסטראווסקי.

אין זעקס־זיבעצן יאהר ארום נאך גארדין'ס שאפען אויף דער אידישער ביהנע, געגנויער גערעדט, גלייך נאך „מירעלע אפרת", האט זיך אויף איהר בעוויזען לעאן קאברין מיט זיין „מינא", (אין וועלכער אויך יעקב גארדין האט גענומען א גאנץ גרויסען חלק). קאברין איז צו אונז געקומען ניט פון דער רוסישער, נאר פון דער אידישער ליטעראטור, וואו ער האט זיך שוין געהאט בעטייליגט זייט איינינגע יאהר, און האט אנגעהויבען אנשלאגען א גאנץ נייעם און זעהר קרעפטיגען טאן, א טאן פון געזונטער ערדישקייט, מענשליך־טהיערישקייט און זאלאאיסטישער פּסיכאלאגיע ער איז אויך, ווי מיר שיינט, לכתחלה געווען מעהר בע'הבינ'ט אין דער מאדערנער, אייראפּעאישער ליטעראטור איידער גארדין און אלס געבּירטיגער און ערצויגענער אין דער גרויסער, ליטווישער אידישער שטאדט וויטעבסק, און אלס איינער וואס האט יאהרענלאנג פערקעהרט מיט די אמעריקאנער אידישע ארבייטער־מאסען איז קאברין געווען א סך מעהר אינסטינקטיוו־אידישלעך איידער גארדין.

און אט ווי עס איז פון אנפאנג געווען דער אונטערשיעד צווישען זיי ביידען: גארדין האט געפּרעדיגט קאברין האט געשילדערט, געמאהלען; דער ערשטער האט פּובּליציסטיש פילאזאפירט, דער צווייטער, זייענדיג א שוואכער דענקער, האט זיך בענוגענט מיט ארויסברענגען טיפען און כאראקטערען און בעשאפען סצענעס. דער ערשטער, האט מעשה־פעליטאניסט־סאטיריקער געשאטען מיט חכמות און אפאריזמען; דער צווייטער האט פארגעשטעלט אינטערעסאנטע און מעהר ווענינגער אריגינעלע פאלקס־מענשען, און דורך דעם ארויפגעפיהרט אויף אונזער ביהנע עכט הומאריסטישע טיפען און סצענעס.

קאברין האט אויך געהאט בעדייטענדע פעהלערען, די וויכטיגסטע פון וועלכע א חוץ דער שוין דערמאהנטער בעשרענקטקייט אלס דענקער, זיינען געווען: א נייגונג צו וואולגאריטעט און קאריקאטורע, אדער יאגעניש נאך באמבאסטיק, נאך ליטעראַרישע אויפגעבלאזענקייט און אן ארימע טעכניק. אבער ניט קוקענדיג אויף דיעזע פעהלערען, האט מען דאך פון איהם זעהר פיעל ערווארטעט, בשעת ער האט זיך אויף אונזער ביהנע בעוויזען. אין מאנכע פּרטים האט ער פארגעשטעלט א געזונטען קאנטראסט צו גארדינען, און פון זיינע פעהלערען האט מען געהאפט וועט ער ביי פולע צייטיגקייט, זיך בעפרייען. מען האט געהאפט, אז קאברין וועט נאך גארדינען איבערשטייגען.

אויסגעלאזט האט זיך אבער גאנץ אנדערש. גארדין איז כסדר געוואקסען. ביסלעכווייז האט ער זיך פערטיעפט אין זיין ארבייט, איז געווארען גוט בעקאנט מיט דער בעסטער אייראפּעאישער דראמא, האט איבערהויפּט פיעל געלעזען און נאכגעדענקט, און האט אויך בעסער קענען געלערענט דאס אידישע לעבען. קאברין איז פערהעלטניסמעסיג ווענינג געוואקסען. „מינא", זיין ערשטע דראמא, „סאניא פון איסט בראדוויי", זיין דריטע און „דער פערלארענער גן עדן", אונגעפעהר זיין פינפטע, געהערען צו זיינע בעסטע. די אלע זיינען אנגעשריבען געווארען אין משך פון די ערשטע פיער־פינף יאהר פון זיין דראמאטישער קאריערע. אונגעפאהר די אנדערע דריי בעסטע, די ארבייטער־פּיעסע „שונאים", די קאמעדיע „בריטש אף פּראמיס", און די איצטיגע „ישראל'ס האפנונג", זיינען ענטשטאנען אין משך פון די קארגע לעצטע דריי יאהר. כמעט די גאנצע רייהע פּיעסען, וואס איז ענטשטאנען אין דער צווישענצייט, איז ענטוועדער שוואכער און ביליגער („בלינדער מוזיקאנט", „יעקב בלומבערג, „גרייסער איד") אדער פלאכער און רויהער („צוריסענע קייטען", „יאנקעל בוילע").

אין דער זעלבער צייט איז גארדין כמעט כסדר געשטיגען אלץ העכער. נאך „מירעלע פּערל', איז געקומען "די שחיטה" נאך „דער שחיטה", „גאט, מענש און טייוועל", און אין איינינגע יאהר ארום זיינען געקומען „די אמת'ע קראפט", „דער מטורף", „דער אונבעקאנטער" און „אויף די בערג", ניט רעדענדיג פון די פיעלע ליטעראריש־שוואכערע דראמען, וואס זיינען פאר דער צייט ארויס פון זיין פעדער.

4.

דאך האט אונזער ביהנע קאברינען זעהר פיעל צו פערדאנקען, אין איינינגע פּרטים נאך מעהר איידער גארדינען. אין דעם לאנגען און שווערען קאמפּף געגען דער שונד, דער פאלשען און שווינדלערישען ראמאנטיזמוס פון אונזער ביהנע, די אזוי גערופענע „היסטארישע אפּעראס" און די מעלאדראמיש־ציישונגסמעסיגע צייט־בילדער פון דעם שניט פון „קאפּיטאן דרייפוס" און „חורבן קישינעוו", — אין דיעזען לאנגען, שווערען און ביטערען קאמפּף, איז קאברין גארדינען געוועזן א געטרייער און קרעפטיגער מיט־שטרייטער. און אפט איז ער געווען ערפאלגרייכער איידער גארדין. ווארום די בעסטע פון גארדינ'ס פּיעסען האבען נאר לאנגזאם זיך ערשט נאך שווערער און געדולדיגער מיה זיך קוים אריינגעשפּילט אין אן ערפאלג, בשעת ווען מעהרערע פון קאברינ'ס פּיעסען האבען גלייך פון דער ערשטער פארשטעלונג געפּאקט דעם עולם, וואס איז זיי זשעדנע געלאפען זעהען א סך וואכען נאכאנאנד. קאברינ'ס פערבען זיינען געווען גערדיכטערע, ווארימערע, איידער גארדינ'ס זיינע שטריכען זיכערע, זיינע געשטאלטען קרעפטיגער, העלער און אידישער, זיין הומאר געזונטער. א דאנק דעם אלעמען איז זיין ווירקונג געווען א זיכערע. צו דער זעלבער צייט זיינען קאברינ'ס האריזאנטען געווען ענגער, זיין פיזאזאפיע א בעשרענקטערע, און טאקי מחמת דעם זיינען זיינע פּיעסען געווען צוגעניגליכער פאר אונזער איינפאכען עולם.

אויף אונזער ביהנע האט קאברין ארויסגעבראכט רויט, מענשליך בלוט, א געזונטע טהיערישקייט, א טיעפע און גליהענדע פּסיכאלאגיע, א שנעלערען טעמפּ. ער האט אויף אונזער ביהנע א ווארעמערען הויך ארייסגעבראכט. א העלערע סצענישקייט, א שנעלערע בעוועגליכקייט און א מעהר נאטירליכען לאף. און כאטש ער איז מייסטענטיילס פערבליבען א שוואכער דענקער און ניט זעלטען א שוואכער ארטיסט, האט ער אבער א דאנק זיין גרויסער קראפט און ענערגיע, אויף א לאנגער צייט, לכל הפּחות געהאלפען פערטרייבען די שונד, די מעלאדראמע און דעם אונזיניגען, מיש־טיינס געזאגט ראמאנטיזמוס פון אונזער ביהנע.

אין האט ער אונזער ביהנע רייכער געמאכט מיט זעהר א גרויסער און קרעפטיגער גאלערע פון טיפען און כאראקטערען, און ער האט זעהר פיעל בייגעטראגען אום צו מאכען די בעסטע פון אונזערע ביהנע ארטיסטען פאר דעם וואס זיי זיינען.

אהן צווייפעל וואלט קאברין נאך א סך מעהר אויפגעטהאן, ווען ניט זיינע פריהער דערמאהנטע און אנדערע פעהלערען, (א שטיקעל נייגונג צו מעלאדראמא, צו שונדיגקייט און א שוואכע זעלבּסט־קריטיק). ווען ניט דיעזע פעהלערען וואלט ער נאך ביי גאהדינ'ס לעבען געווען געשטאנען העכער פון איהם: ווען ניט דיעזע פעהלערען וואלט אפשר די שונד און מעלאדראמא שוין לאנג אויף אונזער ביהנע קיין שליטה ניט געהאט.

דאך מוז צוגעגעבען ווערען, אז אין קאברינ'ס פערהעלטניסמעסיגען ניט־וואקסען זיינען אפשר אויך ניט ווענינג שולדיג די אויסערליכע אומשטענדען פון אונזער ביהנע, און די האלטונג פון אונזער פרעסע צו דער ביהנע בכלל און צו קאברינען בפרט. אונזער טהעאטער־קריטיק איז זעהר אפט זעהר איבערפלעכליך, ניט ערנסט און פּאַרטייאיש. און א לאנגע צייט האט דיעזע קריטיק קאברינען פשוט פערפאלגט.

5.

קאברין איז נאך ציעמליך יונג און פּרודוקטאר, און נאר די לעצטע צייט איז זיין פעדער בעדייטענד פיינער געווארען, זיין בליק פיעל ברייטער. פיעלע סצענעס אין זיין „שטעדטעל", וואס דרוקט זיך איצט אין דער „צוקונפט", אטהעמען מיט אמת'ער פּאעזיע, מיט טיעפער און ברייטער מענשען־סימפּאטהיע. ער איז אויך געווארען א בעסערער ארטיסט. דער ערשטער אקט פון זיין נייעסטער פּיעסע, „ישראל'ס האפנונג", איז א שעהנע און געזונטע אידיליע, וואס בעצויבערט מיט איהר פרישקייט און נאאיוויטעט, דער צווייטער אקט איז א טריאומף פון ביהנען־קונסט. ביי א געזינטערער ביהנע און ערנסטערער און מעהר אויפריכטיגער פערהעלטניס פון אונזער פּרעסע, וואלט קאברין מיט דער הילף פון אזעלכע דראמאטורגען ווי דימאוו, אש, פּינסקי, ליבין (ווען ער זאל תשובה טהון אויף זיינע מעלאדראמישע זינד) און מעגליך אויך קארנבליטה, אפשר נאך איצט געקענט ווערען דער ערלעזער פון אונזער ארימער ביהנע.

אלס איינער וואס האט ליעבעפול בעאבאכטעט זיינע ערשטע שריט און האט מיט גרויס אינטערעס נאכגעפאלגט כמעט זיין גאנצע דראמאטישע קאריערע, פרעה איך זיך מיט קאברינ'ס ערפאלג, ווי ער זאל ניט זיין. איצט, צו זיין יובילעאום וויניש איך איהם פון גאנצען הארצען, ער זאל ווירקליך איבערנעהמען גארדינ'ס ארבייט און מיט בענייטע כוחות פערטרייבען די שונד און מעלאדראמא פון אונזער ביהנע.

מיט צוואנציג יאהר צוריק, ווען אונזער קווארטאל איז געווען א סך אידעאליסטישער, איידער איצט און די פרעסע ריינער און עהרליכער, האבען קאברין'ס פריינד, צווישען וועלכע עס האט זיך געפונען איינינגע פון אונזערע אויפריכטיגסטע טהוער אויפ'ן געביעט פון אידישער אויפקלעהרונג, דאס אלץ פון קאברינען ערווארטעט. מיר זיינען דאן אלע געווען יונג און אונזער פאנטאזיע האט ניט געוואוסט פון קיין גרעניץ. מיר האבען דאן פיעל ווענינגער די ביהנע, דעם וועזען פון טהעאטער געקענט, און האבען פון אונזערע פאדערונגען גארניט געוואלט אראפּלאזען. איצט זיינען מיר עלטער און מעסיגער. מיר ווייסען אויך, אז פיעלעס איז פשוט ניט מעגליך צו דערגרייכען. אין עצם אבער האבען מיר, און די וואס זיינען ינט דאמאלס צוגעשטאנען צו אונזער מיינונג, אונזער שטעלונג צום טעאטער, אונזער פאדערונג, ניט געביטען. אונזער דעוויז היינט ווי שטענדיג איז: א ריינע, ערדלע, ליטעראַרישע, אידישע ביהנע.

איצט ביי קאברינ'ס יובילעאום קומען די זכרונות אזוי ווי ביהנען אין מיין מוח. די לעצטע צוואנציג יאהר געהען מיר פארביי אזוי קלאר, אזוי העל און מאכען מיך אזוי טרויעריג, וויפיעל האבען מיר עס מיט צוואנציג יאהר צוריק געהאפט, און ווי ווענינג איז פון דיעזע האפנונגען מקוים געווארען. ווי פייערדיג און היים האבען מיר עס דאן, מיט דער הילף פון דעם פערשטארבענעם יעקב גארדין, די שונד און די מעלאדראמא בעקעמפט, און ווי ווערט עס איצט די ביליגקייט, פאלשקייט און שמוץ אויף אונזער ביהנע געשווינט און געשווינט! צי איז דען אויס פערצווייפלונג, חלילה, אונזער פרעסע אזוי נאכגעביג געווארען? צי איז דען יא אפילו איצט פאראן וועלכער עס איז גרונד צו פערצווייפלען? מיר האבען געקעמפט, אונערמידליך געקעמפט און מיר האבען דאך פיעל געוואונען. די „היסטארישע אפּעראס" זיינען אויף אייביג בעגראבען און בעשאטען, א שונד פּיעסע, א מעלאדראמא איז שוין היינט גאר ניט אזוי זיכער מיט ערפאלג ווי פריהער. אויף איין ערפאלגרייכער פּיעסע פון זאלאטאראווסקי ווערט בעגראבען קבורות חמור א האלב צעהנדליג שונדיגע פּיעסען פון ליבין, טאמאשעווסקי, ראקאוו וכדומה און ארום און ווערען איצט דאך מעהר ליטעראַרישע פּיעסען געשפּילט איידער אמאל.

זאל כאטש דער יובילעאום פון קאברין, אויף וועמען מען האט אמאל אזוי פיעל האפנונגען געלעגט, זיין א שעת הכושר צו דערמאהנען און פון דאס ניי פעראייניגען אונזערע אלטע קעמפּפער און זיי, צוזאמען מיט די איינגערע, גרופּירען ארום אונזערע בעסטע דראמאטורגען. זאל אונזער פּרעסע, וועלכע מיר אלע האבען בעשאפען און אויף אונזערע פּלייצעס ארומגעטראגען, כאטש איצט ביים איצטיגען אונגליק־טרויעריגען יובילעאום, זיך א רגע אבשטעלען אין איהר ווילדען געלאף נאך מאטעריעלען ערפאלג, א רגע א טראכט טהון און איינזעהן ווי ווייט אויך זי איז נעבליבען הינטערשטעליג בנוגע צו פיעלע, פיעלע זאכען, און בעזונדערס בנוגע איהר האלטונג צו אונזער ארימער ביהנע.

אונזער ארימער ביהנע, אויף וועלכער עס צאפּעלט זיך אלץ דער אור פון די קאברינס און דער חושך פון די זאלאטארעווסקיס, וואו עס ראנגלען זיך נאך

א. רייזווין.

זיסע, זויערע און וויניגע אמת'ן

ענטוישטע.

ניט ביי אלעמען אין די הערצער, האט די ידיעה וועגען דעם, אז די קאנאדער אידען וועלען האבען איין קאנווענשאן, ארויסגערופען פרייד.

פאראן אזעלכע צווישען אונז, וואס ביי יעדער מחלוקת'ל פיהלען זיי זיך ווי א פיש אין וואסער.

א מחלוקת, א קריגערייי — דאס איז פאר זיי ווי לופט פאר א לעבעדיגעס וועזען.

עס מאכט ניט אוים, צו מען דארף זיך קריגען, פאטשען אדער ניט.

אינ'ם קריעג זעלבסט, זעהן זיי דעם צוועק. פאר אנדערע איז עס א מיטעל — פאר זיי דער ציעל זעלבסט.

און זיי פיהלען זיך ענטוישט.

זיי מוזען זיך פיהלען ענטוישט איך פיהל זיי מיט.

* * *

אפטמאהל רעדנט מען אזוי.

אונזער גאנצע קראפט ליגט דאך אין קריעגען זיך. אונזער נשמה ווערט נתעלה. א שטיק אידישעס לעבען ליגט דאך אין יעדער מחלוקה'לע.

ווען ניט קריעג — וואלטען מיר אפשר קיין רענעסאנס ־ פעריאדע ניט איבערגעלעבט.

זיי וועלען מוזען בלייבען ענטוישט.

Cowan's Perfection Cocoa

באקעמפפט אלע אנדערע

גלאט אזוי זיך

(פעליטאן.)

פון י. ראזען.

„וואס ערווארטעט אונז?" אט דיעזע פראגע הערט מען פרעגען אויף יעדען טריט.

יעדער, נאטירליך, פרעגט זי אויף ז י י ן שטייגער און דער ענטפער קומט אויך לויט דעם בעל דבר וואס ענטפערט און לויט זיין שטימונג.

מיר וועלען פּראבירען צו שטעלען א ליכטעל און קלערער מאכען דעם ענין.

ווען א „געוועהנליכער" ארבייטער — לאמיר זאגען א שניידער... שטעלט אייך די פראגע, איז אויב ער איז טאקי א „געוועהנליכער", דאס הייסט אין דעם זינן וואס דער ענגלישער מיינט מיט „קאממאן", אדער אין דער ליטא מיינט'ן ווארט ארדינעיר — דער טראפּ אויף דער לעצטער הברה: א ר ד י נ ע ר — דאס הייסט אן ארבייטער וועלכען אויסער זיין ארבייט אינטערעסירט איהם גאר ניט; ניט זיין יוניאן, ניט די סאציאלע רעוואלוציאן, ניט דער וועלט שמעריז, נאר בלויז זיין שאפּ מיט די „באנדלעך", ווען, אלזא, אזא ארבייטער פרעגט: „וואס ערווארטעט אונז?" פערשטעהט איהר באלד אז ער מיינט גאנץ פשוט: ווען וועלען זיך באנדלאך מעהרען?

און ווען, למשל, דיזעלבע פראגע קומט פון א „געוועהנליכען" — אויך אין יענעם זינן, קאממאן, פראסט, ארדינעיר, נאר נישט'דיגער — פאבריקאנט; פערשטעהט איהר אויך אז "מיט וואס ערווארטעט אונז?" מיינט ער „ווען וועלען מיר קריגען באנדלאך?"

פערשטעהט איהר, הייסט עס, די פראגע פאלשטענדיג.

ענטפערען אבער אויף אזא פראגע איז גאר ניט לייכט.

מיט שטימונג וועט איהר דא ניט אבקומען.

איהר מוזט א סך זאכען וויסען אום צו ענטפערען א תשובה וואס זאל זיין קרוב צום אמת.

איהר מוזט זיין בעקאנט מיט דער סחורה וועלכע דער מקשן פּראדוצירט. איהר מוזט וויסען די צייט, דעם „סעזאן" און פיעלע אנדערע פאקטארען וואס קענען האבען א ווירקונג אויף דער נאכפראגע פון די בעטרעפענדע באנדלעך.

אנדערש איז עס אבער ווען דער מקשן איז העכער פון דעם „געוועהנליכען" ארבייטער, פאבריקאנט אדער סוחר. דאן פערשטעהט איהר באלד אז ער מיינט ניט ז י ך בלויז, ז י י ן עסק; איהר שמעקט זיך אן אז דא

(פארזעצונג אויף פיידזש 5)

אלץ אין אונהיימליכען פינסטערניש, אין הינטער־קוליסענדיגער שכנות מיט די טעאטער־מייז, דער ליטעראט ־ דראמאטורג און דער שונדיסטישער „פּיעסע ־ מאן"!

(א. וו.)

דאס העלסטע, ווייסעסטע און ריינסטע ארט אין גאנץ טאראנטא

בלויז שטמטירענדער ווייסער קאנקריט, קריסטאל גלאז, און ווייס עמאלירטעס שטאל. דאס איז די וואנדערבארע נייע היים פון

די פארמערס דיירי

קומט און זעהט אליין.

קומט און אונטערזוכט דאס פלאץ פון וואנעט אייער מילך קומט. קומט און זעהט ווי פאר־זיכטיג מען איז כדי צו האלטען מילך ריין.

THE FARMERS' DAIRY

וואלמער ראוד און ברידזשמען סט.

הילקרעסט 4400

(פארטזעצונג פון פיידזש 4)

מיינט מען מן הסתם די מלחמה.

א ברייטערע פראגע, און העכערע פראגע, ניט וועגן א געוויסען סארט רעק אדער הויזען — במחילה — האנדעלט זיך שוין דא. איהר פיהלט אז אזא פערשוין רעדט שוין מעהר אינטעליגענט, ער רעדט אין אלגעמיין, ער מיינט די מלחמה, וועלכע בעריהרט די וועלט.

און צי עס פאסט צום ענין, צי עס פאסט ניט, לאמיך אייך זאגען, אז דער ערשטער סמן צו דערקענען איינעם, אדער איינע, צי איז ער „קאממאן" אדער העכער פון „קאממאן" איז דער וועגען וואס ער רעדט;

רעדט ער וועגען אייך מענשען, אדער וועגען צוויי און זאגט אונגעפעהר אזוי: האב איך געזאגט, האט ער געזאגט, האט זי געזאגט, האב איך געזאגט, האט ער געזאגט, האבען זי' געזאגט און אזוי ווייטער און ווייטער און ווייטער ביז גריי־נער גאל איז א סמן, אז דאס איז „קאממאן שבקאממאן" פראסט, פע, חלשות.

און ניט דוקא רכילות מוז מען רערען צו זיין קאממאן.

דא איז ניט די פראגע וואס מען רעדט פון יענעם, די פראגע איז צי מען רעדט פון פרטים צי פון אלגעמיינע זאכען, פון מענשען בכלל אדער פון א משה'ן אדער פון א שרה'ן אדער פון איי־נעם וואס האט געהייסען דזשעק.

קלוגע מענשען רעדען פון דער וועלט בכלל, וועגען אבסטראקטע ענינים, פראסטע מענשען, אונוויסענדע מענשען רעדען פון א י ה ם אדער פון א י ה ר אדער פון זיך; הערט זיך צו אין קאר ווי זי דערצעהלט איהר פריינדין (אויף א „סלוגע"): „איי סעז" ענד שי סעז, ענד איי סעז, ענד הי סעז" און עס וועט אייך ניט גוט ווערען.

ניט דאס אבער האב איך געוואלט זאגען.

מיר האבען אבגעלאזען דעם עק ווען עס האט זיך געהאנדעלט וועגען דער מלחמה. מיר האבען געזאגט — איך האב הייסט עס, געזאגט — אז אן ענטוויקעל־טערער מענש פרעגט אייך: „וואס ער־ווארטעט אונז?" פערשטעהט איהר, אז ער מיינט ניט זיך מיט אייך, נאר אז ער מיינט ווארשיינליך אן אלגעמיינעם ענין, און, מן הסתם, די מלחמה.

אזא פארשוין און אזא פראגע, כאטש זי איז העכער און ברייטער, פון ברייטעס־טען ראק, איז לייכטער צו ענטפערען ווי דעם ערשטען, דעם "באטרעלדיגען", מיין איך.

דאס האט צו טהאן מיט אייער חכמת הסטראטעגיקע, אדער ווי מען פלעגט דאס רופען אין „אונזערע" צייטען תכסיסי מלחמה. זייט איהר געוועזען א מאל א גענעראל, ענטפערט איהר ווי א גענעראל, זייט איהר וויעדער געוועזען גלאט אזוי א יורע הכל, ענטפערט איהר ווי א יודע הכל'ניק.

איהר דארפט יעדענפאלס פיעל וועניגער וויסען ווי צו ענטפערען א שניידער־שע פראגע.

נעהמט די אידישע צייטונגען — און פילייכט אויך די ענגלישע — וועט איהר זעהן, אז איבער אלע אנדערע פראגען בעמערקט זיך ספעציאליטעט. יעדער שרייבער צייכענט זיך אויס אויף א געוויסען געביעט. וועגען דער מלחמה, אבער, האבען אלע געשריעבען און נביאות געזאגט!

דאן קומט נאך א העכערער מקשן.

איינער וואס וויל וויסען „וואס ערוואטעט אונז?" בכלל.

מיט אדער אהן מלחמה...

יענער פארשוין וויל וויסען וואס וועט זיין נאכהער, ווען די מלחמה וועט זיך שוין ענדיגען, און מ י ר וועלען האבען געוואונען, און שלום חעט שוין זיין געשלאסען, און ריעל עסטייט וועט שוין זיין אונטער'ן סאמע הימעל, און באנדלעך אפילו וועלען שוין זיין צופיעל, און ומלאה הארץ דעה וועט שוין זיין פון יענער זייט...

און דאמאלס ערשט וויל א איד וויסען: „וואס ערווארטעט אונז?"

אט אזעלכע מקשנים זיינען אייך פאראן.

דאס זיינען מענשען וואס גריבלען זיך אריין אזוי טיעף אין אן ענין, אז זיי קאנען אמאל פון איהם ניט ארויסקריכען...

און ענטפער געבען אזא אידען איז גאר לייכט.

דאס האט שוין צו טהון מיט שטימונג.

ווי עס איז אייך אויפגעלעגט.

מיט מיר איז וואו און ווען ער טרעפט מיך.

איז מיר גוט אויפ'ן הארץ, וועל איך מיט אזא אידען רעדען און רעדען, איז מיר אבער לא עליכם'דיג אויף דער נשמה, ווי איך האב געפיהלט אנומעלטען ווען מען האט מיינעם א פעליטאן ביי מיר אוועק גע'גנב'עט, דאן איז מיין תשובה קורץ און שארף: הבל הבלים.

איצט, רבותי, איז מיר גראדע גוט אויפ'ן הארץ און איך קוק ארויס א איד זאל מיך איצט פרעגען: „וואס ערווארטעט אונז?"

„גוט ברודערקע", וואלט איך גע־...

THE CONTINENTAL INSURANCE COMPANY
OF NEW YORK

HENRY EVANS, President.

EMANUEL I. KENEN
MANAGER
INSURANCE BRANCH

THE MELVILLE-DAVIS COMPANY,
AGENTS
24 Toronto Street Telephone Connections
Toronto, Ontario.

JANUARY FIRST, 1915	
Authorized, Subscribed and Paid Up Capital	$2.000.000
Total Gross Assets	$27,604,617 ::
:: INCLUDES EXCESS DEPOSIT OF $16,425.21 IN CANADA AND NEW MEXICO.	
RESERVES	
For Unearned Premiums	$9,540,634
For Losses and All Claims	$1,022,088
Reserve for Contingencies	$ 100,000
For Dividend	$ 500,000
Total Liabilities	$11,162,722
Policyholders Surplus	$16,441,895

הויז טעלעפאן 3985 הילקרעסט.

צו דאס אידישע פובליקום!

ווערטהע הערן!

דאס זענען די קאנדיציאנען און די פאליסעס וועלכע מיינע קאסטומערס בעקומען פון מיר, פון דער קאנטינענטעל אינשורענס קאמפאניע.

פערלאזט זיך ניט אויף די זאגענאנטע עלטסטע ראיעלסנע אינשורענס אגענטען וואס זאגען אייך צו גליקען און אז עס קומט צו א פייער דאן בעקומט איהר נור 10 פראצענט פון דער פאליסע, לעזט איבער מיינע קאנדיציאנען און דאן וועט איהר וויסען וועלכער איז דער בעסטער אגענט וועלכער קען אייך בעסער בעדינען.

קומט צו מיר און איהר וועט זיין צופרעדען.

פאלגענדע פערזאנען זענען היין מיין אפיס אויטאריזירט צו טהאן ביזנעס פאר דער קאנטינענטעל אינשורענס קא. מר די, סיליק 50 בערנאר עווענו, מעלוועל דייוויס קא. 24 טאראנטא סטריט, מר. פ. ליוויי 228 בעווערלי סטריט. איך האב קיינע אנדערע אגענטען, און קיינער האט קיין רעכט צו פארשטעלען זיך אלס אגענט פון דער קאנטינענטעל אינשורענס קא.

מיט אכטונג,

י. ע. קענען.
24 טאראנטא סטריט.

קענעדע.

הויז מעבעל

$ ——— אויף הויז מעבעל, ניצליכע אדער ארנאמענטען, ווי קארפעטס, ראגס, בעטען, בעטגעוואנד, לינען, קליידער, זייגערלאך און דזשולערי, אין געברויך, זייגערס, פארצעליי, גלאזווארג, קראקערי, קיטשען זאכען פיקטשורס וועלכע געהערען ניט צום בילדינג, געדרוקטע ביכער און מוזיק, ארנאמענטס קליינינקייטען, קונסט זאכען, פיאנאס און אנדערע מוזיק־אינסטרומענטען, שפיגלען, בילדער און פיינטינגס און די ראהמען, וויסענשאפטליכע אינסטרומענטען, בייסיקעלס, ספארטינג זאכען אמוזירונגס ארטיקלען, ביליארד און פול טישען, אמאטארישע פאטאגראף־אפאראטען, טייפרייטינג מאשינען, אייזערנע סייפס, רייזע־ארטיקלען, ניי־מאשינען טולס, גארטען אימפלעמענטס, בעהייצונגס־מאטעריאל, פעמילי סופלאיס, פאר'ן אייגענעם געברויך, וועלכע געהערט צום אינשורטען־אריינרעכענענדיג געסט, און די פערזענליכע זאכען פון די בעדיענטע אלעס בלויז ווען עס געפינט זיך אין בילדינג, און צוגעבענ־דיג אז עס געפינט זיך ——— געבויט פון ——— דער דאך

נומער ——— אויף ——— זייט ——— סטריט ———

אף ——— פראווינץ ——— ווי עס צייגט אויף דער אינשורענס

מאס ——— בלאק ——— נומער ——— אדער

מארקעט ——— אויף'ן דיאגראם פון דיעזע אינשורענס.

עס איז ערלויבט צו מאכען געוועהנליכע אויסבעסערונגען אדער פער ריכטען, וועלכע זאלען ניט נעהמען לענגער ווי 15 טעג, אבער עס פערשטעהט זיך, אז אויסערגעוועהנליכע אלטערייששאנס, אדער צוגעבונגען, זע־נען פערבאטען אהן דער צושטימונג פון דער קאמפאניע וועלכע מען דארף לאזען וויסען שריפטליך.

דיעזע פאליסי זאל דעקען יעדען דירעקטען פערלוסט אדער שאדען פערא־ורזאכט פון א בליץ (מיינענדיג דערביי די געוועהנליכע בעדייטונג פונ'ם אנגענומענען טערמין בליץ, און אין קיין פאל ניט אריינגעהמענדיג דעם פערלוסט אדער שאדען פון א ציקלאן, טארנאדא אדער ווינד־שטורם) ניט איבערשטייגענדיג די פעראינשורטע סומע, און אונטערווארפען צו אלע אנדרע קאנדיציעס פון דער פאלי סי, אויב אויף דער פראפערטי וועט זיין אנדערע אינשורענס, איז דיעזע קאמפאני פעראנטווארטליך פאר בלויז א גלייכען פראצענט פונ'ם שאדען צוזאמען מיט די אנדערע קאמפא־ניעס ניט אכטענדיג צו די אנדערע אינשורענס דעקט שאדען פון א בליץ אדער ניט.

דאס איז א טהייל פון פאליסי נומער ——— אף ——— ס ארוים

געגעבען ——— אייזשענסי

קענעדע פארם „דזשיי".

הויז מעבעל

אויף מעבעל אין קיטשען און הויז זאכען, נוצליכע אדער ארנאמענ־טען (אין פאל פון פערלוסט, קען קיין קישען ניט געשאצט ווערען מעהר ווי דריי דאלאר, און א מאטרץ מעהר ווי $5) פאמיליען קליידער (אין פאל פון פערלוסט קען דיעזער "אייטעמס" צוזאמען ניט אנגעגעבען ווערען מעהר ווי 50 דאלאר) זילבער און פלייט זאכען געדרוקטע ביכער און מוזיק, מוזיקאלישע אינסטרומענטען, אריינרעכענענדיג קליינע שטולען און קאווערס, ניי־מאשינען (שפיגלען, בילדער, פאטרעטען, פיינטינגס, ענגרייווינגס און זייערע ראהמען, וואטשעס און געברויכענדע דזשולערי, און קליינינקייטען ניט צו איבערשטייגען דעם קאסט פרייז.) קראקערי, גלאז און פארצעליי, הייצונגס־מאטעריאלען און אלע ארטיקלען געוועהנליך געברויכט אין א הויז, דאס אייגענטהום פונ'ם אינשורטען, אדער א מיטגליעד פון זיין פא־מיליעס, אלעס צור צייט ווען עס געפי זיך אין ——— סטרי ———

א רוף בילדינג, פערנומען אלס א וואוינונג פלאץ אין ——— ווי עס־

צייגט אויף געאדס פלאן ——— בלאק ——— נומער ———

די קאמפאני איז ניט פעראנטווארטליך פאר דיעזע אינשורענס אין פאל ווען דער פערלוסט נעהמט זיך דירעקט אדער אינדירעקט פון געברויכען ליכט, סיידען הינטער זיי געפינט זיך א מעטאלענע טאץ, וועלכע פער־נעהמט א שטח פון 12 אינטשעס אויף יעדער זייט פון דער ליכט.

עס איז ערלויבט צו מאכען געוועהנליכע אלטערייששאנס, וועלכע נעה־מען ניט לענגער ווי 15 טעג, אבער עס איז פערשטענדליך אז אויסערגע־וועהנליכע אדער צוגעבונגען קענען ניט געמאכט ווערען אהן דער צושטי־מונג פון דער קאמפאניע.

דיעזע פאליסי דעקט אויך דירעקטען פערלוסט אדער שאדען פון א בליץ (מיינענדיג דערביי דעם געוועהנליכען טערמין פון א בליץ, אבער אין קיין פאל שאדען פון א ציקלאן, טארנאדא אדער א שטורם־ווינד) צו עס ווערט א פייער אדער ניט. אבער אויב דיינענמאס, עקסייטערס, לאמפען, סוויטשעס, מאטארס, אדער אנדערע עלעקטרישע אפעראטען זענען איג־שורט, איז קאנדיציאנעל לויט דיעזען קאנטראקט, אז פאר דעם שאדען אדער פערלוסט, וועלכען עס קומט צו דיעזע זאכען פון א בליץ, אדער אן אנדערען עלעקטרישען שטראם, קינסטליך אדער נאטירליך, איז אויסגע־שלאסען אין דיעזע קאמפאניע איז בלויז פעראנטווארטליך פאר א פייער וועלכער נעהמט זיך פון אנדערע זאכען, ווי פון דיעזע מאשינען, אדער מא־שינען זעלבסט.

עס ווערט אויך פערשטאנען אלס א סעדינגונג פון דיעזען קאנטראקט אז אויב די פראפערטי האט נאך אינ שורענס איז דיעזע קאמפאני פערפליכ־טעט צו דעקען בלויז יענעם טהייל, וועלכער קומט פון דירעקטען פערלוסט אדער פון א בליץ, וויפיעל די אינשורענס טראגט אויס לויט די גאנצע אינ־שורענס, וואס עס פערמאגט, ניט אכטענדיג צו די אנדערע אינשורענס האט אזא בעדינגונג אדער ניט.

דאס איז א טהייל פון פאליסי נומ. ——— אף ——— ארויס־

געגעבען ——— אייזשענסי.

קאנדיציאנען.

ערשטע אבטהיילונג

1) אויב א פערזאן אינשורט איי־גענטהום און לאזט זי פערשרייבען אנדערש ווי זי איז ווירקליך צום שאדען פון דער קאמפאני, אדער ער מיסרעפרעזענטירט, אדער ער זאגט ניט אויס דער קאמפאני א זאך וואס איז פאר איהר וויכטיג צו ווי־סען כדי זי זאל קענען אורטהיילען ווי וויים זי ריזיקירט זאל אזא אינשורענס ניט זיין אין קראפט בנוגע יענער פראפער־טי וועגען וועלכער די מיסרעפרעזענטא־ציאן איז בעגאנגען געווארען און וועגען וועלכער זיען האט עטוואס ניט אויסגע־זאגט.

2) וועלכע עס איז ענדערונג וואס האט א [illegible] אויפ'ן ריסק, און איז אי־נערהאלב דער קאנטראלע פון אינשורטען, זאל מאכען אונגילטיג יענעם טהייל פון דער פאליסי, וועלכע ווערט בעריהרט פון אזא ענדערונג, סיידען אזא ענדערונג האט מען שנעל מודיע געוועזען שריפטליך צו דער קאמפאני, אדער צו איהר לאקא־לען אגענט; און די קאמפאני ווען מען האט איהר מודיע געוועזען, האט א רעכט צוריק צו צאהלען דעם טהייל פון פרע־מיום וואס זי האט ערהאלטען און האט ...

איז נאך ניט אויס... לען די פאליסי, א... צו דער פרעמיום, אויב ער וועט וועלן... סי, וועט ער זאפ... בעצאהלען צו דער... ער ענטזאגט זיך ... ווי ער איז אונפעגע... די פאליסי ניט זיין...

3) אויב ד... איז אינשורט איז ... א געשריבענער ער... דארסמענט פון דע... וועלכער האט פאלמ... טהון, זאל די פא... אונגילטיג.

דיעזע קאנדיצ... אויף אייגענטהום, דעם נאמען איבער... דורך א געזעצליכער... דורך א טויטען פא...

4) געלד, רע... ריטים פאר געלד, א. ד. ג. ווערען ניט...

5) אויב דער ... אנדערע אינשורענ... פראפערטי און האט... דער קאמפאני, אדער... פאני האט איהם א...

אײדער איהר געהט געבען אײער ארדער פיר סוטס אדער אווערקאוטס

זעהט זיך מיט די טאראנטא לידינג טײלארס

א. סאמועל און קאמפּאני

מיר גאראנטירען יעדען גארמענט פיר
קוואליטי
סטייל און
ארבייט.

ביי אונז קריגט איהר וואהרע און טרי־
מינגס פאר
סוטס און אווערקאוטס
— צו האלסייל פרייזען —

A. SAMUEL & CO., 335 Queen Street West

פריהערדיגער נומער 321 - TELEPHONE ADELAIDE 1342

אסטראווצער לאנדסלייט

וואו זענט איהר

הערט איהר דען ניט די געשרייען פון אונזערע שוועסטער און ברידער וועלכע מיר האבען איבערגעלאזט אין דער היים וואס זיינען רואינירט געווארען פון דער גרויסער וועלט מלחמה?

ווילט איהר אייך ווירקליך ניט אינ־טערעסירען און צו שאפען ברויט פאר די הונגעריגע פאמיליעס און מילך פאר די ארימע קליינע קינדער וועלכע ליידען נויט און קעלט?

אה, ניין!!

איהר טארט דאס ניט צו לאזען!

עס איז אייער בלוט און פלייש מיט וועלכע איהר האט צוזאמען פערבראכט צעהנדליגע יאהרען און היינט ווילט איהר אייך אין גאנצען אבזאגען פון זיי. יעצט אין דער צייט וואס איהר קענט ווייזען אז איהר שטעהט ניט אוועק פון זיי אין אזא קריטישע לאגע ווי זיי געפינען זיך יעצט.

פאר דיעזען צוועק טרייען מיר נאך איין מיטינג צו רופען פאר זונטאג דעם 31־טען אקטאבער אין סענטער פאלאס האל פונקט אום 4 אוהר וואו איהר טארט פאר קיין פאל ניט פערבלייבען אין דער היים נאר קומען און העלפען אונז אין דער גרויסער נאבעלער ארבייט וועל־כעס עס איז שוין געטהאן געווארען א דא וועלכע עס זיינען געווען ביי די לעצ־טע 2 מיטינגס ווי עס איז שוין געשאפען געווארען איבער צוויי הונדערט דאלאר.

קומט אלע אהן אונטערשיעד, מע־נער, פרויען, מיידלאך, באיעס און טהוט אייער פליכט ווי ווייט איהר קענט.

מיט גרוס
די קאמיטע.

אזהרה גדולה!

טאראנטאר אידען! די דאנערשטיגע עליזאבעט סטריט פאסירונג וואו די קליי־דער פון א רב זיינען צוריסען געווארען, די אויג פון א בעוואוסטען כלל טהוער איז געביילט געווארען, און עס האט געהאלטען אז דער פערוואלטער פון צדקה אונטער־נעהמונגען זאל קריגען מיט א אייזען אי־בערן קאפ קען ניט פערשוויגען ווערען. דאס מוז אייך אלעמען איבערצייגען אז אזא מאן וואס געהט מיט אייזענס שפאל־טען קעפ און פערגיסען מענשען בלוט האט ניט קיין נאמנות אויף כשרות.

דארום זיינען מיר די רבנים מיט'ן שטאדטישען אידישען ועד אייך מזהיר אז אלע עופות וואס וועלען ניט האבען אויף זיך פון יעצט אן קיין זיגעל אדער פלאמבע זיינען ריכטיגע טרפה, נאך'ן אידישען דין זיינען מיר בערעכטיגט און פערפליכטעט דיעזע אזהרה אייך איבער־צוגעבען.

דער וואס וועט ניט פאלגען מוז זיין טיש ערקלעהרט ווערען פאר ניט א כשר'ן

די יעניגע וואס האבען געקויפט טשיקענס ביי דעם טשיקען דיעלער דאר־פען פרעגען א שאלה אויף ד יכלים ווייל ער האט געזאגט אז ער זעלבסט האט געשאכטען די עופות.

יודל ראזענבערג
יוסף וויינרעב
מאיר צבי לעוויא
יעקב גארדאן

ה. יאנאווער — פאן מיין 6886
א. ראזענפעלד — פאן קאלערדזש 5089

זיינען די

טאראנטא קאהל קאמפאני

91 עננעס סטריט — פאן אפיס עדלייד 2029

פערקויפען נור

Elias Rogers Co's Anthracite

יעדער לאס, קוילען אדער האלץ, ווערט דעליווערט מיט ראדזשעס טיקעטס. פיר קוואליטי און וואג גאראנטירט.

פעדלערס און סטאר קיפּערס

די בעסטע סגולה אנצוהאלטען קאסטימערס און צו מאכען געלד איז צו קוי־פען דריי־גודס, ריינקאוטס, פענסי גודס, דזשועלרי און נאוועלטיס ביי קאפלאן און קא.

האלסייל און דזשאבער 229 קווין סטריט וועסט טאראנטא, דער באר־וואוסטער האלסייל פלאץ וואו פיעל פעדלער זענען באריכט געווארען. דזשאב לאטס זענען שטענדיג דא. ארדערס פינקטליך אטענדעט.

קאפלאן און קא. דזשאבער 229 קווין סט. וו. טאראנטא אנט.
טעלאפאן עדלייד 8772.

געהט וואו אלע געהן.

אלע שניידער און פעדלער קויפען זייערע וואולענס און טרימינגס פאר סוטס און אווערקאוטס ביי

ליובינסקי — די ספעציעלע אגענטען פון גרעסטע און בעסטע ענגלישע און סקאטלענדער וואולען מיללס.

פאר וואס ניט איהר? אונזער נאהמען איז א גאראנטי פאר קוואליטעט און ראיעלע בעהאנדלונג.

J. LUBINSKY, 248 Simcoe Street, Toronto.

TELEPHONE MAIN 6446

האט איהר שוין בעזוכט דעם נייעם

דיינינג רום אונד רעסטאוראנט

אין 192 ספאדיינא עוועניו, (ניער קווין)

עס איז פיר אייער אייגענעם בענעפיט

דאס שענסטע פלייס אין אקאמאדיישאן פיר ליידיס און דזשענטעלמען. גוטע געשמאקעלע כשר'ע שפייזען און גוטע בעהאנדלונג גאראנטירט.

גרינבלאט, 192 ספאדיינא עוועניו, (נעבען גיבשר פחיכי ספריט)

די בעסטע סחורה האט בלויז איין פלאץ

די אמת'ע גוטע כשר'ע ווארשט, קארנד ביף, וויענערס, סאלאמא, סמאוקד פלייש, דיקע באלאנע, און צונגען, ווערען פאבריצירט אין איין פלאץ בלויז, אין אונזער פעקטארי

266 פארליאמענט סטריט, טאראנטא.

נים אונז א טריעל און איהר וועט וויסען וואס סחורה הייסט. גלויבט נים אויף'ן ווארט, פערזוכט! אכטונגספאלל

טעלעפאן מיין 909. פ. טערדימאן.

חזן קאפלאנ'ס שיפּס קאנטאר

אין דער פלאץ וואו איהר קענט שיקען געלד נאך אלע טהיילען פון דער וועלט, שנעל און זיכער צ'ם לעצטען טאגעס קורס

אלע סארטען אינשורענס, פייער, לייף, עקסידענטס, בארגלעריי, פלייט גלאז און סיק בענעפיט קענט איהר אינשורען אין מיין אפיס. איך רעפּרעזענטיר די שטארקס־טע און ראיעלסטע קאמפאניעס אין יונייטעד סטייטס און קאנעדע. מיין נאמען און רעפּוטיישאן פאר די לעצטע צעהן יאהר פארזיכערט אייך, אז איהר וועט אין מיין אפ'ס ראיעל און אנשטענדיג בעהאנדעלט ווערען.

רעוו. מ. קאפלאן

267 קווין סט. וועסט, קארנער דזשאהן סטריט. טעל. אדעלייד 239.
הויז טעל. אדעלייד 1545

ליריק טהעאטער

ווילקאמען!

נאך דעם פערלאנג פון ווערטהען פובליקום, אייער ליעבליענג פרימאדאנא

מאד. יעטא בלאק

און דער ביעליעבטער שוישפיעלער און זענגער

מר. וויליאם עפּשטיין

צוזאמען מיט דער גאנצער קינסטלער קאמפאניע

פרייטאג און שבת דעם 29 און 30־טען אקטאבער

ערשטעס אויפטריט פון אונזערע געסט מאד. בלאק און מר. עפּשטיין אין ניו־יארק לייטעסט פיעסע וועלכע שפיעלט שוין דעם גאנצען סיזאן אין ניו יארק

דער פרייז פון ליעבע

פון איזידאר זאלאטערעפסקי

זונטאג וועט שטאטפינדען אן אויסער געוועהנליך שעהנער קאנצערט

דערמיט וואס איך געברויך

ווינדזארטישזאלץ

עס איז געמאכט אין

קענעדע

טאראנטא אינסטיטוציאן וועלכע האט קיין גלייכען צו זיך אין גוטסקייט.

רעדען א סך וועגען דער סיטי דיירי איז אונמעגליך, ווייל וויפעל איהר וועט ניט זאגען האט איהר ניט דערזאגט. עס איז ווירקליך אונמעגליך צו בעשרייבען וואס אין דיעזער גרויסער און שעהנער איסנטיטוציאן ווערט געטהאן כדי צו מא־כען די מילך אזוי ריין, א זוי פריש וויא מעגליך.

עס איז ניט פאר דער פעדער פון גרעסטען קינסטלער איבערצוגעבען גענוי די טויזענד און איינע פרטים וואס דער מענשליכער זשעני האט דארט אויפגע־טהאן פאר די לעצטע 13 יאהר פאר דעם געזונד פון די טאראנטאר קינדער און ערוואקסענע. עס איז אונמעגליך זיך אויף יעדער קלייניגקייט זיך אבצושטע־לען, און איך דענק דאס עס איז יעדענס פליכט, יעדענס וואס האט נאר געהאט א געלעגענהייט זיך צו איבערצייגען אז די פּראדוקטע פון דער סיטי דיירי זיינען א ברכה פאר דער טאראנטאר בעפעלקערונג, אז עס איז זיין פליכט דאס צו ערקלעה־רען ביי יעדער געלעגענהייט.

עס דארף איהם ניט ארען וואס דורכדעם וועט די פירמא רייכער ווערען, פארקעהרט עס דארף איהם פרעהען ווייל דער רעזולטאט וועט זיין געזונד פאר דער בעפעלקערונג, געזונד פאר טויזענדער ביי בים און לאנג לעבען, און ער וועט האבען אין דעם א חלק, ווייל יעדער וואס העלפט דיעזער אינסטיטוציאן זיך ענטוויקלען הייסט עס אז ער העלפט זיינע מיט־מענ־שען. גלייך ווי ער וואלט געהאלפען א גו־טען האספיטאל אדער אן אנדער אינסטי־טוציאן וועלכע איז נויטיג פאר טאראנ־טא צוליעב געזונד און לעבען.

אויב אין אנדערע דיירים איז ריין, אויב אין אנדערע דיירים פאסטעריזירט מען שוין אויך די מילך, האבען מיר דאס צו פערדאנקען דער סיטי דיירי, ווייל זי איז געוועזען די ערשטע און זי איז ביז היינטיגען טאג דער טאן געבער און דער פאראויסגעהער און פיהרער אין מילך גע־שעפט. און דערפאר אליין איז זי א ברכה פאר טאראנטא די קלענסטע און ערגסטע דיירי איז געצוואונגען צו האל־טען אביסעל ריינער די מילך, ווייל מען וויים אז עס איז פאראן אין שטאדט א סיטי דיירי צו וועמענס פּראדוקטען עס איז קיין גלייכען ניטא.

רעדען אזא צופיעל וועגען דער סיטי דיירי קען מען ניט, ווייל וויפיעל מען רעדט איז ניט גענוג און, פערקעהרט, רעדען פיעל איז איבריג. ווער ווייסט שוין ניט וואס די סיטי דיירי איז? ווער ווייס ניט די הויכע און באמת פעררדינ־טע רעפּוטאציאן פון דער מילך, קריעם און פוטער פון דער סיטי דיירי? ווער וויים אויך ניט ווי די קליינע דיירים, אין זייער קאמפּף נעבאך, געגען דעם ריעז אין מילך ליין, האבען זיי פערזוכט צו פער־טיידען, אויסצוטראכטען בלבולים

אויף דער גרויסער ווערטה פון דער קריעם פון דער מילך פון דיעזער אינסטיטוציאן. און עס איז זיי נעבאך ניט געלונגען ווער וויים דאס ניט? ווער ווייס ניט דאס טראץ זייערע פערלוימדונגען איז עס געלונגען דער סיטי דיירי טויזענדער מאל צו איבערצייגען אז די בעסטע קריעם איז איהרע און אז די בעסטע פוטער איז וויעדער איהרע?

און עס איז קיין וואונדער ניט.

ערשטענס ווייל די סיטי דיירי איז די איינציגע וואס איז בכח צו געבען אזא ריינעם און אמת'ן און נאטירליכען און געזונטען פראדוקט.

זי האט אלע מיטלען דערצו, אבסא־לוט אלע!

און צווייטענס, ווייל דאס איז אין איהרע אינטערעסען.

עס איז אמת אז די בעפעלקערונג קריגט א גרויסען בענעפיט: געזונד און לעבען, די סיטי דיירי האט אבער אויך דעמזעלבען בענעפיט.

זי ווערט גרעסער פון טאג צו טאג. זיין ניט רעדענדיג דערפון וואס דאס איז דער לעבענס אידעאל פון די פערזאנען וואס שטעהען אן דער שפּיצע פון דיעזער נאבעלער אינסטיטוציאן. פיור פוד. ריינע שפייז.

מר. פּאטער, דער מענעדזשער, איז שוין ניט קיין יונגער מאן. דער אידעאל פון פיור פוד, האט זיך איינגענעסען אין זייזמארך און אין זיין נשמה, עס איז גע־ווארען א טהייל פון זיין איך. ער פיהלט זיך גליקלאך מיט דעם געדאנק, אז דורך איהם עסען קליינע קינדערלאך ריינע און געזונטע שפייז, אז דורך איהם ווערען קראנקע געזונד און געזונטע נאך געזינ־טער, שטארקער און פרישער און לעבען לאנג.

עס איז אלזא א חוב פאר יעדען צו ערקלעהרען גאנץ אפען אז די סיטי דיירי איז א ברכה פאר טאראנטא און קלוג טהוען די יעניגע וואס נוצען זויע מילך, קריעם און פוטער בלויז פון דער סיטי דיירי.

טאראנטא'ס די איינציגע אידישע ווינדא קלינינג קאמפּאני

מיר אטענדען צו אלער האנד הויז, פעקטארי, אפיסעס און סטאר קלי־נינג. בעסטע ארבייט צו די ביליגסטע פרייזען. מיר מאכען קאנטראק־טען מאנאטליך און יעהרליך. טעלעפאנירט 1 אדעלייד סט. איסט, פאן מיין 7391. ביי נאכט און זונטאג טע־לעפאנירט קאלעדזש 4319.

New York Window Cleaning Co
1 Adelaide E

פערלאנגט

ביי אייער גראסערי און הארדוועאר סטאר.

שיינא סטאוו פאליש
— ווי אויך —
סיטפלעקס שוה פאליש

Strand — MEET ME AT THE FIRESIDE — YONGE NEAR KING — CONTINUOUS 10 AM. TO 11 PM. — MATS 5¢-10¢ EVES 5¢-10¢-15¢

מאנטאג, דיענסטאג מיטוואך
נור וואס ארויס פון קאלעדיש
א קאמעדיע אין 5 אקטען
די 7־טע נאכפאלג פון די געטהין.
פאטהא מלחמה נייעס ווערט געציינט יעדען טאג

מעזאנייני סיטס רעזערווירט ביי טעלעפאן מיין 3345

ROYAL ALEXANDRA

מאטינעעס מיטוואך און שבת.

עריטה טהאיער

אין ניו יארקס לעצטער מוזיקאלי־שער סוקסעס.

„די בויערן מיידעל"

"The Peasant Girl"

א מעלאדישע קאמיק אפערא

מעסיגע פרייזען:
אבענדס 25 סענט ביז $1.50
מאטינעעס 25 סענט ביז $1.00.

נעקסט קומט —,' די ווייסע פעדער".

עמנואל קענען

דארפט איהר פייער לייף־עקסידענס און פלייט גלאס אינשורענס? — קומט צו אייער אלט בעקאנטען דער איינציגער אידישער אינשורענס אגענט וואס שרייבט פייער פאליסעס

י. ע. קענען

פאר דער קאנטענענטעל אינשורענס קאמפאניע און אנדערע בעריהמטע און זעהר פאפולארע קאמפאניעס וואס קאנסלען ניט קיין אידישע ביזנעס, מערידזש לייסענס, סיטיזען פייפערס און אנדערע אזעלכע דאקו־מענטען ווערען געמאכט ביליג און פינקטליך.

קומט צו מיר אין אפיס.
24 טאראנטא סטריט. טעל. מיין 4711

אויפרוף

אלע לאנדסלייט פון חמעלניק (קעלצער גובערניע) זיינען איינגעלאדען צו א מאס־מיטינג צו העלפען אונזערע קרובים זיי זאלען ניט אויסגעהן פון הונגער.

דיעזער מיטינג וועט שטאטפינדען זונטאג דעם 31־טען אקטאבער 2 אוהר אין 101 עליזאבעט סטריט.

די חמעלניקער רעליעף קאמיטע פאר די מלחמה ליידענדע.

צו פערענטען א פלעט פון 3 רומס
159 יארק סטריט
4067 —10—30

גוטען סוט און אווערקאוט
— בלויז —
$16

עס לוינט זיך ניט צו געהן אבגעריסען!

איבערהויפּט ווען איהר בעקומט קליידערפאר אזא ביליגען פרייז

25 דאלארדיגע סוטס און אווערקאוטס פאר בלויז 16 דאלאר.
אונז לוינט זיך עס צו מאכען פאר אזא פרייז ווייל מיר בעקומען די וואארעס דירעקט פון די מילס
צוליעב די שלעכטע צייטען מאכען מיר א אמת שעהנעם און גוטען סוט און אווערקאוטס פאר בלויז 16 דאלאר

געדענקט אז פאר $16 וועט איהר אויסזעהן פיין און אנשטענדיג און מענשען וועלען אייך רעספּעקטירען.
מיר האבען א סטאק פון טייערע סחורות און די ארבייטער אונזערע זיינען קינסלער. א בעווייז: אונזערע צאהלרייכע קאסטימער.
ניט אלע מאנטאג און דאנערשטאג מאכט מען זיך סוטס און אווערקאוטס.

זייט דארום פארזיכטיג געהט אין ריכטיגען פלאץ

The Excellent Tailoring Co., 256½ Queen W.

גוטען סוט און אווערקאוט
— בלויז —
$16